

STANOVISKO NAJVYŠŠIEHO KONTROLNÉHO ÚRADU SR K NÁVRHU ŠTÁTNEHO ROZPOČTU SR NA ROK 2021

November 2020

Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2021 bolo vypracované v súlade s § 5 ods. 1 zákona o NKÚ SR na základe kontroly vykonanej na Ministerstve financií SR, ktoré podľa zákona o rozpočtových pravidlách VS zostavuje návrh rozpočtu verejnej správy za štátny rozpočet a súhrnné rozpočty ostatných subjektov VS.

Obsah

Zhrnutie	4
1 Makroekonomické predpoklady rozpočtu	7
2 Východiskový rámec návrhu RVS na rok 2021	9
2.1 Fiškálny rámec návrhu RVS	10
2.2 Prognóza hrubého dlhu VS	11
3 Návrh ŠR na rok 2021	13
3.1 Súhrnné ukazovatele návrhu ŠR	13
3.2 Príjmy a výdavky kapitol	17
4 Riziká vo vybraných oblastiach ŠR	18
4.1 Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie	18
4.2 Zdravotníctvo	21
4.3 Sociálne politiky	25
4.4 Doprava – cesty I. triedy	28
5 Rozpočtové vzťahy SR a EÚ v roku 2021	30
6 Rozpočet samosprávy	34
6.1 Rozpočet obcí	34
6.2 Rozpočet VÚC	36
Príloha.....	37

Zoznam skratiek

COVID-19	Infekčné ochorenie vyvolané koronavírusom SARS-CoV-2
DP FO	Daň z príjmov fyzických osôb
DP PO	Daň z príjmov právnických osôb
DPH	Daň z pridanej hodnoty
DRG	Klasifikačný systém, ktorý zaraďuje hospitalizačné prípady podľa diagnóz
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ, EÚ-27, EÚ-15	Európska únia; Veľká Británia vystúpila z EÚ k 31. 1. 2020; vyspelé európske krajiny
FN BB	Fakultná nemocnica Banská bystrica
HDP	Hrubý domáci produkt
IVP	Inštitút verejnej politiky
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MMF	Medzinárodný menový fond
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
NACE	Klasifikácia ekonomických činností
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
o. i.	okrem iného
OP	Operačný program
p. b.	percentuálny bod
p. m.	pracovné miesto
PO	programové obdobie
RP/RŠ	Rezidentský program/Rezidentské štúdium
RRZ	Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
RVS	Rozpočet verejnej správy
SAV	Slovenská akadémia vied
SR	Slovenská republika
ŠR	Štátny rozpočet
ŠZÚ	Štátny záverečný účet
ÚHP	Útvar hodnoty za peniaze
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
V3	Vyšehradská skupina: Česko, Maďarsko, Poľsko
Val	Výskum a inovácie
VB	Veľká Británia
VPS	Všeobecná pokladničná správa
VS	verejná správa
VÚC	vyšší územný celok
VZP	verejné zdravotné poistenie
ZŠ	základná škola

Zhrnutie

Návrh RVS na rok 2021 bol pripravovaný v extrémne náročných podmienkach spôsobených pandémiou COVID-19. Makroekonomické predpoklady návrhu RVS vychádzajú z prognózy MF SR zo septembra 2020, ktorá predpokladá, že ekonomika Slovenska klesne v roku 2020 v dôsledku pandémie o 6,7 %. V roku 2021 by sa mala ekonomika začať zotavovať. **Najväčším rizikom sa javí samotná makroekonomická prognóza.** Na základe analýzy spoľahlivosti prognóz v minulých návrhoch RVS je zrejmé, že v krízových a pokrízových rokoch bola vykazovaná významná odchýlka prognóz od skutočnosti. Ak by opäť prišlo k obmedzeniu ekonomickej aktivity doma alebo v zahraničí, mohlo by to ohroziť očakávaný rast a s tým súvisiaci výber daní a odvodov. **Dôležité bude pripraviť kvalitný plán reforiem do apríla 2021, čo by spolu s financiami z Fondu obnovy mohlo priniesť silný impulz pre oživenie ekonomiky. Avšak iba za predpokladu ich efektívnej a účinnej implementácie, keďže SR má dlhodobé problémy s efektívnym čerpaním prostriedkov EÚ.** Hlavnými príčinami sú prílišná byrokracia či viacstupňové kontroly zo strán riadiacich orgánov, samospráv či Úradu pre verejné obstarávanie, ktoré celý proces neprimerane spomaľujú.

Návrh rozpočtu pokračuje vo výraznom deficitnom hospodárení z roku 2020, v ktorom by mal schodok VS dosiahnuť 9,7 %, čo je približne 8,7 mld. eur. Pôvodne bol schodok VS rozpočtovaný vo výške 0,49 %, pričom tento cieľ bol od začiatku nereálny. Návrh RVS na roky 2021 až 2023 predpokladá deficitné hospodárenie počas celého trojročného horizontu. Schodok RVS by mal klesnúť v roku 2021 na úroveň 7,44 % HDP. **Vláda neplánuje v tomto ani nasledujúcom roku výrazné konsolidačné opatrenia, čo NKÚ SR hodnotí pozitívne, pretože to považuje za vhodný spôsob stimulovania zamrzutej ekonomiky.**

Hrubý dlh VS by mal byť na úrovni 65 % HDP (o 2,8 p. b. viac oproti očakávanej skutočnosti 2020). Dlh VS tak dosiahne výšku, pri ktorej by mali byť v zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti automaticky spustené opatrenia na jeho zníženie. Avšak na obdobie 24 mesiacov, od mesiaca v ktorom bolo schválené programové vyhlásenie vlády a vyslovená dôvera vláde, sa opatrenia neuplatňujú. **Zvyšovanie dlhu VS prichádza v kritickom čase (s ohľadom na pandémiu), preto je veľmi dôležité využiť prostriedky na zmierňovanie jej dopadov, udržanie sociálneho zmieru a podporu hospodárskeho oživenia.**

Návrh ŠR na rok 2021 predstavuje výsledok rozpočtovej politiky vlády SR, ktorá vychádzala z neľahkých podmienok spôsobených pandémiou a snaží sa postupne plniť ciele z programového vyhlásenia vlády. Príjmy ŠR na rok 2021 sú plánované v takmer identickom objeme ako boli v schválenom rozpočte na rok 2020. Na druhej strane, rozpočtované výdavky sa medziročne zvyšujú o 28,6 %. Z hľadiska štruktúry plánovaných výdavkov, **NKÚ SR oceňuje nový spôsob rozpočtovania rezerv v roku 2021 a očakáva, že nevyčerpané prostriedky z rezerv nebudú môcť byť použité v rozpore s ich pôvodným účelovým určením, ani presunuté na iné výdavkové tituly.**

Pri výdavkoch na mzdy a platy NKÚ SR odporúča, aby sa neznižovali prostriedky na kontrolnú činnosť vo VS. Vďaka dobre fungujúcemu kontrolnému mechanizmu sa totiž zabezpečuje hospodárne, efektívne a účinné vynakladanie verejných zdrojov, čo je obzvlášť dôležité v súčasnom krízovom období. Odporúčanie je založené na vlastnej kontrolnej činnosti, ktorá poukazuje na značné rezervy a často až nefunkčnosť vnútorného kontrolného systému v organizáciách VS. **NKÚ SR považuje znižovanie počtu zamestnancov útvarov kontroly a vnútorného auditu za vážne riziko ďalšieho poklesu kvality vnútorného kontrolného systému VS a tým aj jej riadenia.**

NKÚ SR upozorňuje, že v rámci ostatných výdavkov kapitoly VPS sú rozpočtované aj výdavky, ktoré súvisia s výdavkami iných rozpočtových kapitol. **Uvedené nie je v súlade s ustanovením zákona o rozpočtových pravidlách VS, podľa ktorého kapitolu VPS tvoria výdavky, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol. Najväčšiu položku z toho tvoria výdavky na vybrané investície kapitol (vyše 1,4 mld. eur).** Jednotlivé kapitoly majú predložiť prioritizované požiadavky na kapitálové výdavky. Investície a projekty investičného charakteru nad 1 mil. eur prechádzajú ekonomickým hodnotením ÚHP. V mnohých rezortoch však táto novinka môže spôsobiť problémy. **V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje, že alokovať iba necelé 2 % (1 630 tis. eur) kapitálových výdavkov priamo v kapitole MZ SR je nedostatočné.** Kapitálové výdavky MZ SR tvoria z veľkej časti kapitálové transfery univerzitným a fakultným nemocniciam, ktoré patria do pôsobnosti rezortu a tie následne modernizujú svoj majetok a rôzne zariadenia. V priemere až 97 % týchto investičných projektov v období rokov 2016 – 2019 bolo realizovaných do sumy 1 mil. eur, teda bez potreby posúdenia ÚHP. NKÚ SR vidí problém aj v rezorte dopravy, kde sa rizikovými javia výdavky určené na cesty I. triedy, pri ktorých vzniká otázka, či budú na tento účel aj skutočne použité.

Verejné zdroje vynakladané SR na vzdelávanie, vedu a šport sú podpriemerné. Na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a zabezpečenie prevádzky vysokých škôl je rozpočtovaných o 7 % menej než na rok 2020. To môže predstavovať **riziko pre fungovanie vysokých škôl.** Zabezpečovanie učebníc by malo byť z veľkej časti riešené otvorením trhu s učebnicami, čo je cieľom aj v Programovom vyhlásení vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024. **Návrh rozpočtu na rok 2021 však ambíciu otvoriť trh s učebnicami neuvádza a rozpočtovaná výška prostriedkov na tento účel je zatiaľ v rovnakej výške ako bol schválený rozpočet na rok 2020, teda 6,5 mil. eur.**

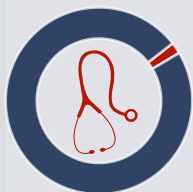
NKÚ SR hodnotí pozitívne zvýšenie celkovej platby za poistencov štátu. Riziko dofinancovania však pretrváva. **V oblasti všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti vzniká tiež riziko. Ohrozená je jej dostupnosť vyplývajúca z nedostatku personálu, najmä sestier a všeobecných lekárov.** Podľa revízie výdavkov je priestor na zefektívnenie výdavkov najmä v liekovej politike. Pretrvávanie negatívnych hospodárskych výsledkov nemocníc sa premieta do ich zadlženosti. K 31. 8. 2020 celkový stav záväzkov univerzitných a fakultných nemocníc dosiahol výšku 736 mil. eur a od začiatku roka 2020 sa ich stav nezmenil. V nemocniciach pretrváva vnútorná neefektivita a nedostatočné financovanie.

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že v rámci sociálnej inklúzie sa na podporu rodiny plánujú výdavky medziročne vyššie o 5,4 %. Rozpočet na rok 2021 zohľadňuje aj legislatívne zmeny v dôchodkoch. NKÚ SR oceňuje preto snahu o zabezpečenie spravodlivosti a udržateľnosti dôchodkového systému. Ako ukazuje vývoj nezamestnanosti v posledných mesiacoch, jednou z výziev roku 2021 bude udržanie pracovných miest. Preto sa javí ako kontraproduktívne znižovanie počtu zamestnancov úradov práce, ktorý je už v súčasnosti hraničný. Kontrola NKÚ SR potvrdila problémy v komunitných centrách, ktoré si vyžadujú efektívnejšie a účinnejšie riadenie a tiež udržateľný model ich financovania bez závislosti od zdrojov EÚ. **Rizikové sa javia aj príjmy Sociálnej poisťovne z poistného od EAO vzhľadom na očakávaný rast nezamestnanosti.** Kontrola NKÚ SR, zameraná na systém výberu a správy odvodov sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne, zistila, že početné legislatívne zmeny zákona o sociálnom poistení robia systém sociálneho poistenia neprehľadným a zvyšujú náklady.

NKÚ SR na základe výsledkov kontrolnej a analytickej činnosti nemá zásadné pripomienky k návrhu zákona o ŠR na rok 2021.

Zdravotníctvo

Iba necelé **2 %**

kapitálových výdavkov sa nachádzajú priamo v rozpočte rezortu zdravotníctva. Zbytok je v kapitole VPS, kam tieto výdavky nepatria.

Chýba rozpočtové krytie na výstavbu nemocnice Rázsochy a rekonštrukciu nemocnice v BB.

Riziko pokračujúceho zadlžovania univerzitných a fakultných nemocníc. Aj napriek ich oddlženiu bol počas roku 2020 zaznamenaný opätovný nárast záväzkov po lehote splatnosti.

Sociálne politiky

630 mil. eur

Zvýšenie transferu zo ŠR na krytie deficitu dôchodkového poistenia.

Zníženie mzdových výdavkov zamestnancov ústredia a úradov práce o

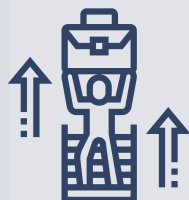
12,4 mil. eur.

Počet zamestnancov je už teraz limitovaný. Vzhľadom k očakávanému nárastu nezamestnaných je to kontraproduktívne.

Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie

100 mil. eur

Suma v rozpočte na školstvo určená na zámer **zvýšiť motiváciu pedagogických zamestnancov.**

NKÚ SR upozorňuje, že zatiaľ nie sú dostatočne rozpracované podrobnosti jeho realizácie.

- 24,1 mil. eur

Zníženie výdavkov na podprogram „Poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a zabezpečenie prevádzky vysokých škôl“.

Pokles o **7 %** predstavuje riziko pre fungovanie vysokých škôl.

1 Makroekonomické predpoklady rozpočtu

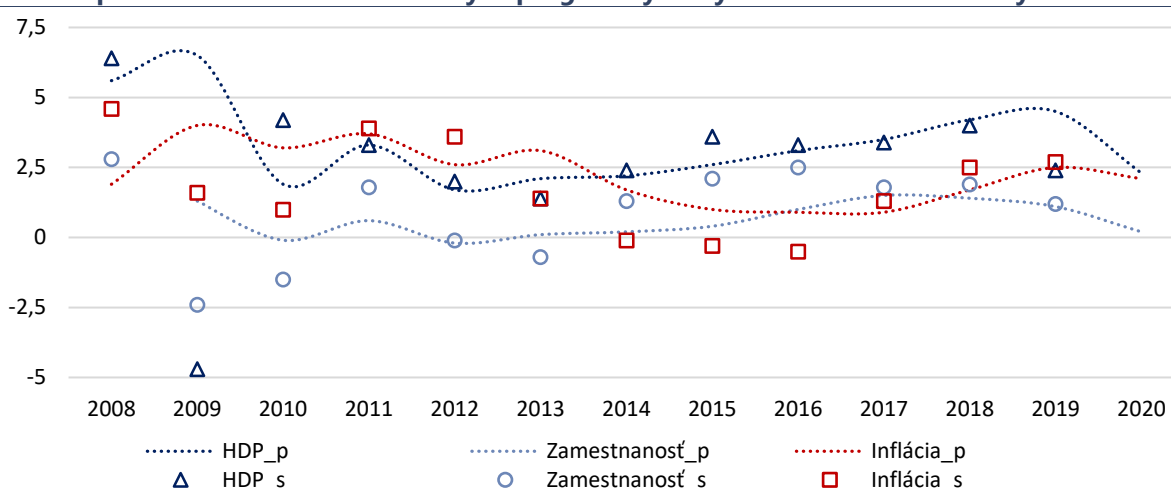
Návrh RVS bol pripravovaný v extrémne náročných podmienkach spôsobených pandémiou COVID-19. Vplyv pandémie sa výrazne premieta do príjmovej strany rozpočtu prostredníctvom výpadku daňových a odvodových príjmov, ako aj vyššími výdavkami na adekvátne protipandemické opatrenia. Makroekonomické predpoklady návrhu RVS na roky 2021 až 2023 vychádzajú z prognózy MF SR zo septembra 2020. Riziká prognózy sa prejavujú najmä v krátkodobom horizonte, keďže rastúci počet nakazených v druhej vlne sa môže v mnohých krajinách premietnuť do prísnejších opatrení a tým viesť k ďalšiemu poklesu ekonomickej aktivity. NKÚ SR predpokladá, že tieto opatrenia budú oproti prvej vlne adresnejšie a efektívnejšie, čím by sa znížil negatívny vplyv dopadov krízy. Pozitívny impulz do ekonomiky by mohli priniesť financie z EÚ na podporu obnovy ekonomiky za predpokladu ich účinnej a efektívnej implementácie.

Slovenská ekonomika podľa prognózy MF SR klesne v tomto roku v dôsledku pandémie o 6,7 %. Silný prepád HDP bol v prvom polroku výsledkom slabého domáceho aj zahraničného dopytu. Ekonomika dosiahla dno v druhom štvrtroku, keď HDP klesol medziročne o 12,2 % a pokles priemyselnej produkcie dosiahol historické hodnoty. V nadväznosti na to by sa mala zamestnanosť v tomto roku medziročne znížiť o 1,5 %, čo predstavuje úbytok približne 38 tisíc pracovných miest. V ďalšom roku sa očakáva rast zamestnanosti o 0,6 %, pričom Slovensko by malo dosiahnuť predkrízovú úroveň až koncom roka 2023.

V roku 2021 by sa mala ekonomika začať zotavovať a HDP by mal stúpnuť o 5,5 %. S rastom HDP by mal rásť aj disponibilný príjem, ktorý podporí spotrebu domácností a s oživením zahraničného dopytu sa zvýši export. Okrem toho bude slovenská ekonomika stále podchladená a s nevyužitými výrobnými kapacitami. Vplyvom udalostí z tohto roka bude v nasledujúcich rokoch potreba fiškálnej konsolidácie, ktorá bude mať vplyv na trh práce. Inflácia sa oslabí z 1,9 % v roku 2020 na 1,1 % v roku 2021.

Spôľahlivosť makroekonomických prognóz v návrhu RVS 2021 až 2023 potvrdzuje Graf 1, v ktorom sú porovnané prognózy medziročného tempa rastu HDP, zamestnanosti v metodike ESA a inflácie (CPI) so skutočnými hodnotami za obdobie rokov 2008 až 2020.

Graf 1: Spôľahlivosť makroekonomických prognóz vybraných ukazovateľov za roky 2008 až 2020

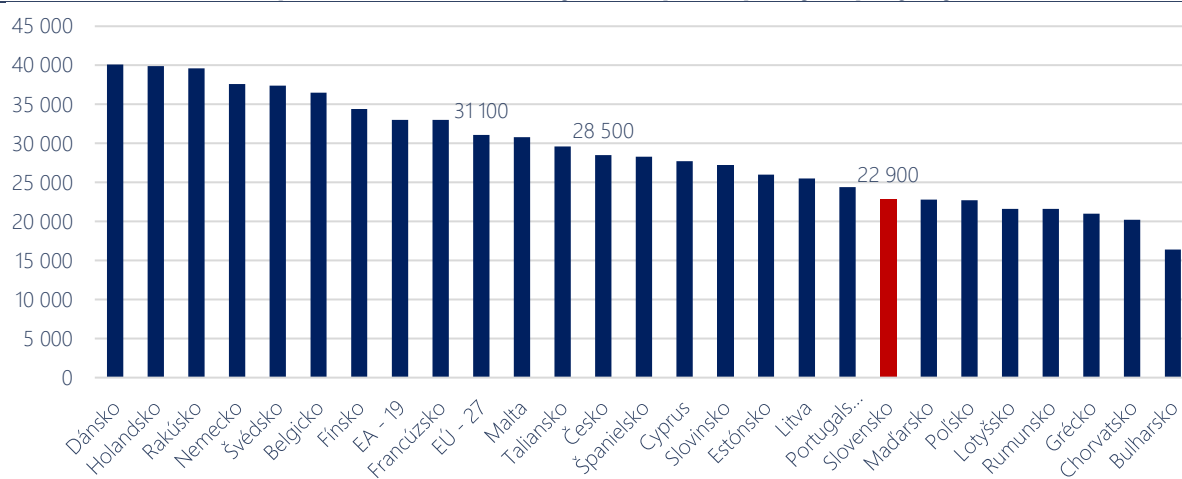
Zdroj: MF SR; spracovanie NKÚ SR

s – skutočnosť, p – prognóza, ktorá bola uvedená v návrhu RVS na nasledujúci rok

Graf 1 dokumentuje prevažne minimálne odchýlky prognóz od skutočnosti, čo dodáva rozpočtu na ďalší rok reálnosť. Štatisticky významnú odchýlku pozorujeme len v krízovom a pokrízovom období (roky 2009 a 2010), čo je prejavom neočakávaného vplyvu externého šoku na ekonomiku. Takýto skok môžeme očakávať podľa predbežného vývoja aj v tomto roku (prognóza HDP zo septembra 2019: 2,3 % vs. prognóza HDP zo septembra 2020: -6,7 %).

Z hľadiska medzinárodného porovnania výkonnosti ekonomík¹ SR výrazne zaostáva za ČR (Graf 2).

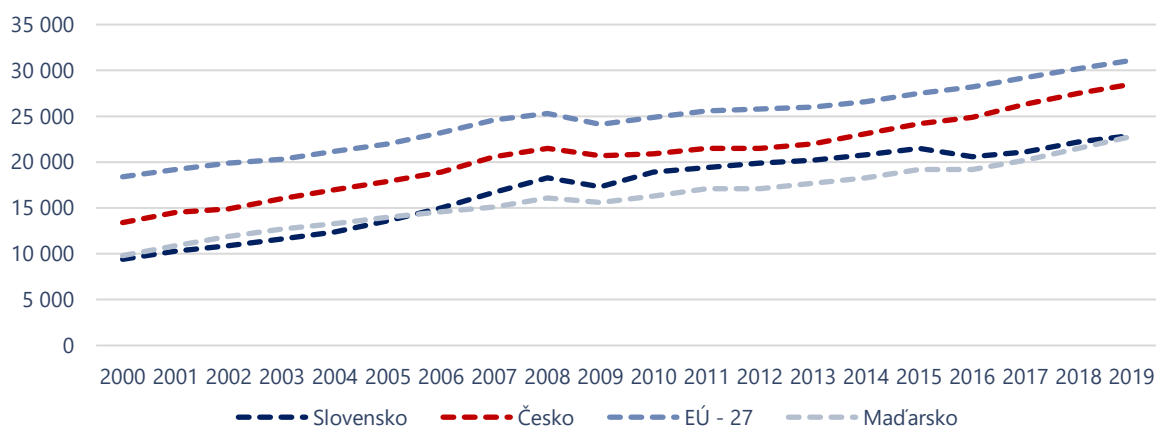
Graf 2: Medzinárodné porovnanie HDP na obyvateľa podľa parity kúpnej sily za rok 2019

Zdroj: Eurostat; spracovanie NKÚ SR

Zlomovým bol rok 2015, kedy SR prestala ČR dobiehať a začala sa vzdalovať. Vďaka poklesu v rokoch 2015 a 2016 (Graf 3) sa SR priblížila Maďarsku a Poľsku. V **roku 2019 dosiahlo Slovensko 74 % priemeru krajín EÚ** (EÚ 27 = 100 %). ČR dosiahla v tom istom roku takmer 92 % priemeru EÚ-27.

Graf 3: Medzinárodné porovnanie vývoja rastu HDP podľa parity kúpnej sily

Zdroj: Eurostat; spracovanie NKÚ SR

¹ Prepočet HDP podľa parity kúpnej sily eliminuje rozdiely v cenových hladinách medzi štátmi, čím je možné zmysuplné medzinárodné porovnanie HDP. Zdroj: Eurostat – Purchasing power adjusted GDP per capita [\[online\]](#).

2 Východiskový rámec návrhu RVS na rok 2021

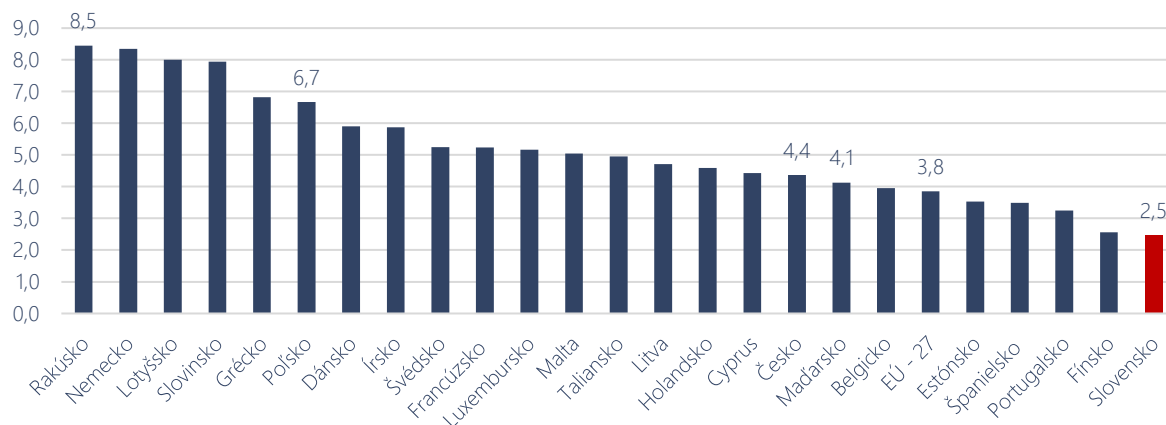
Vývoj VF bude v roku 2020 významne negatívne ovplyvnený stále prebiehajúcou pandémiou COVID-19. Aktuálne odhaduje MF SR schodok VS v metodike ESA 2010 na úrovni 9,7 % HDP, čo je približne 8,7 mld. eur. Oproti rozpočtovanému schodku sa tak očakáva zhoršenie hospodárenia o 8,2 mld. eur. Vláda taktiež neplánuje v tomto ani nasledujúcom roku výrazné konsolidačné opatrenia, čo NKÚ SR hodnotí pozitívne, pretože to považuje za vhodný spôsob stimulovania zamrzutej ekonomiky.

Novelu zákona o ŠR na rok 2020 schválila NR SR 14. 7. 2020. V nej na hotovostnej báze zohľadnila hotovostný výpadok daňových aj nedaňových príjmov kapitol ŠR v celkovej sume 1 426,3 mil. eur. Zároveň sa zvýšili celkové výdavky o 7 758,2 mil. eur, pričom dôvody zvýšenia možno rozdeliť do dvoch okruhov: výdavky priamo súvisiace s pandémiou COVID-19 v sume 4 900,7 mil. eur a výdavky na zabezpečenie v rozpočte nekrytých titulov v sume 2 857,5 mil. eur. Úpravami príjmov a výdavkov sa zvýšil hotovostný schodok ŠR v roku 2020 o 9 184,5 mil. eur.

Aktuálne plánované výdavky ŠR na rok 2020 boli k 31. 10. 2020 **vo výške 29,8 mld. eur²** (vrátane presunutých prostriedkov z minulých rokov). **Z tejto sumy sa k rovnakému dňu vyčerpalo iba 54,7 % prostriedkov. V tejto súvislosti NKÚ SR upozorňuje, že na posledné dva mesiace rozpočtového roka má štát k dispozícii ešte 13,5 mld. eur.** Pre porovnanie, schválené výdavky ŠR na celý rok 2018 boli vo výške 15,96 mld. eur.

V kontexte medzinárodného porovnania ohlásenej pomoci v súvislosti s odstraňovaním dopadov pandémie sa momentálne nachádza SR na chvoste (Graf 4). Slovensko vyčlenilo na pomoc svojej ekonomike v pomere k HDP menej ako iné vyspelé krajiny, avšak údaje zo štúdie MMF hovoria o ohlásenej, nie reálne vyplatennej pomoci.

Graf 4: Medzinárodné porovnanie plánovaných fiškálnych opatrení v súvislosti s COVID-19 (% HDP k 11. 9. 2020)

Zdroj: MMF; spracovanie NKÚ SR

Aktuálny odhad vývoja VF v roku 2020 vychádza z daňovej prognózy z októbra 2020. Podľa návrhu RVS sú celkové príjmy VS rozpočtované na rok 2021 vo výške 39 571,3 mil. eur, čo je o 1 803,7 mil. eur viac oproti návrhu rozpočtu na rok 2020. Naopak v tomto roku príjmy rozpočtu VS pravdepodobne klesnú oproti schválenému rozpočtu o 1 077,9 mil. eur. Najväčší vplyv na VF v tomto roku bude mať COVID-19, vďaka ktorému klesnú daňové príjmy o 1 277 mil. eur. Úbytok bude tvorený najmä výpadkom daní súvisiacich s ekonomickým poklesom. Pri príspevkoch na sociálne zabezpečenie taktiež dôjde k výpadku

² Zdroj: RIS BI.

príjmov, a to na úrovni 517 mil. eur. Napriek výpadkom príjmov rozpočtu v tomto roku sú súčasné odhady v návrhu rozpočtu na rok 2021 optimistickejšie oproti mimoriadnej aprílovej predikcii, čo je výsledkom väčšieho množstva informácií.

Negatívnym rizikom pre dane a odvody však naďalej ostáva šírenie ochorenia COVID-19. Ak by opäť prišlo k obmedzeniu ekonomickej aktivity doma alebo v zahraničí (lockdown), mohlo by to ohroziť v tomto aj v nasledujúcich rokoch očakávaný rast. Dôležitým aspektom bude pripraviť kvalitný plán reforiem do apríla 2021, čo prinesie spolu s financiami z Fondu obnovy silný impulz pre oživenie ekonomiky. V priebehu roka 2020 sa prijalo niekoľko legislatívnych zmien, ktoré budú významne vplývať na výnos daní a odvodov v nasledujúcich rokoch (Tabuľka 1). Celkovo by si RVS mal v ďalšom roku polepšiť dôsledkom týchto zmien o 71 mil. eur, pričom v roku 2023 by tieto zmeny mali priniesť do rozpočtu ďalších 218 mil. eur.

Tabuľka 1: Prehľad vplyvu vybraných legislatívnych zmien daní

Ukazovateľ (ESA 2010, tis. eur)	2020	2021	2022	2023
Daň z pridanej hodnoty	0	16 939	31 094	42 214
Spotrebná daň z tabaku	0	84 693	155 471	211 068
Daň z motorových vozidiel	- 28 493	- 30 834	- 33 354	- 35 149
Daňové príjmy spolu	- 28 493	70 798	153 211	218 133

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

2.1 Fiškálny rámec návrhu RVS

Podľa návrhu RVS na roky 2021 až 2023 dosiahne schodok VS (v metodike ESA 2010) za rok 2020 úroveň 9,7 % HDP, čo je približne 8,7 mld. eur (Tabuľka 2). Rozpočet na tento rok bol plánovaný so schodkom VS 0,49 % HDP, pričom RRZ poukazovala už začiatkom roka na riziká rozpočtu. Vo svojej správe ešte pred pandémiou spochybňovala rozpočtovaný cieľ a očakávala odchýlenie sa od cieľa o takmer 2 p. b.

Návrh RVS na rok 2021 predpokladá deficitné hospodárenie počas celého trojročného horizontu. Schodok RVS by mal klesnúť v roku 2021 na úroveň 7,44 % HDP a v roku 2023 na úroveň 6,18 % HDP.

Tabuľka 2: Porovnanie rozpočtovaného schodku VS s očakávanou skutočnosťou

Schodok VS (ESA 2010, mil. eur)	2020 R	2020 OS	2021 R	2022 R	2020 _{OS} - 2020 _R
Celkové príjmy VS	38 845,5	37 767,6	39 571,3	41 329,2	- 1 077,9
Celkové výdavky VS	39 325,9	46 439,9	46 689,0	47 502,7	- 7 114,0
Schodok (mil. eur)	- 480,4	- 8 672,3	- 7 117,7	- 6 173,5	- 8 191,9
Cielený schodok RVS (mil. eur)	- 480,4	- 480,4	- 7 117,7	- 5 344,0	- 8 191,9
Schodok (% HDP)	- 0,49	- 9,68	- 7,44	- 6,18	- 9,19
Cielený schodok RVS (% HDP)	- 0,49	- 0,49	- 7,44	- 5,35	0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

OS – očakávaná skutočnosť; R – rozpočet

Eurostat prišiel v druhej polovici októbra s revíziou verejných financií za rok 2019, na základe čoho vrátil dlh Slovenska do sankčných pásiem. Hlavným dôvodom prekročenia sankčných pásiem je nedodržanie rozpočtových cieľov na rok 2019. RVS predpokladal vyrovnané hospodárenie, no napriek rastu ekonomiky dosiahol deficit 1,35 % HDP. Z tohto dôvodu musí minister financií predložiť NR SR zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie.

Schválený rozpočet VS na rok 2020 predpokladal od roku 2021 vyrovnané hospodárenie (Graf 5). Vzhľadom na príchod pandémie v tomto roku sa RVS na roky 2021 až 2023 vrátane roku 2020 musel zreteľne revidovať. Aj napriek výraznému poklesu ekonomiky v tomto roku by mala ekonomika v roku

2021 rásť znova rýchlejšie. Avšak toto sa nevzťahuje na vývoj VF, čo dokazuje tak návrh rozpočtu, ako aj vývoj schodku VS. Tak ako pri ekonomickej kríze v roku 2009 trvalo niekoľko rokov pomalé znižovanie deficitu, tak aj pri tejto kríze sa počíta s jeho postupným znižovaním.

Graf 5: Vývoj schodku VS v rokoch 2008 až 2022

Zdroj: RVS na roky 2020 až 2022; Návrh RVS na roky 2021 až 2023; Eurostat; spracovanie NKÚ SR

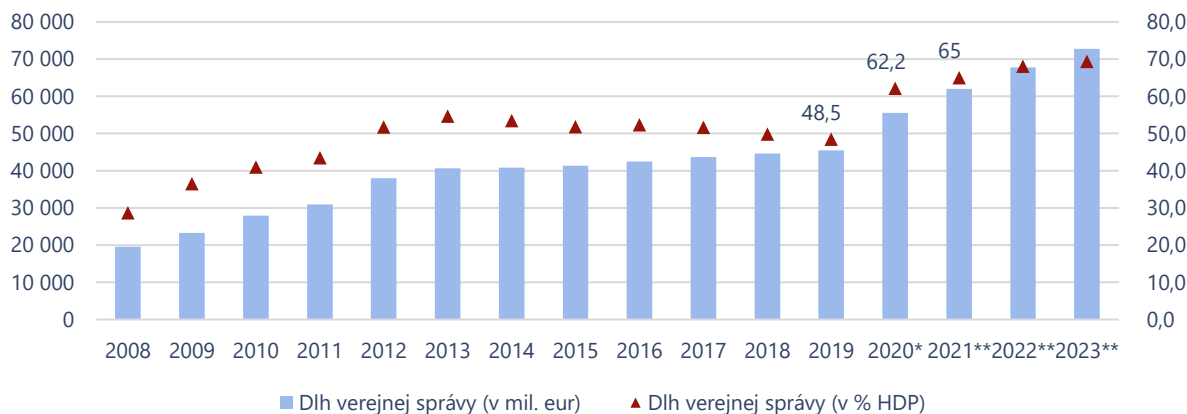
*očakávaná skutočnosť

**prognóza

2.2 Prognóza hrubého dlhu VS

Podľa II. notifikácie Eurostatu dosiahol dlh VS v roku 2019 výšku 48,5 %, čo je o 0,5 % viac oproti I. notifikácii Eurostatu (Graf 6). Dlh VS sa opätovne dostal do 1. sankčného pásma v zmysle zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Medziročne sa dlh v pomere k HDP znížil o 1,4 p. b. Na pokles pozitívne vplýval najmä ekonomický rast a inflačný vývoj.

Graf 6: Vývoj dlhu VS v rokoch 2008 až 2023

Zdroj: MF SR, Eurostat, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

*očakávaná skutočnosť

**prognóza

Dlh VS by mal v roku 2020 podľa odhadu MF SR dosiahnuť úroveň 62,2 % HDP. Dôvodom medziročného rastu o 13,7 p. b. je pandémia ochorenia COVID-19, prijaté opatrenia na zníženie jej negatívnych dôsledkov a výdavky na zabezpečenie v rozpočte nekrytých titulov. Hrubý dlh tak v roku 2020 prekročí aktuálne najvyššie sankčné pásmo ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktoré bolo stanovené vo výške 57 % HDP.

Plánovaný dlh podľa návrhu rozpočtu na rok 2021 by mal byť na úrovni 65 % HDP. Dôjde tak k jeho medziročnému zvýšeniu o 2,8 p. b. Dlž VS tak dosiahne výšku, pri ktorej by mali byť v zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti automaticky spustené opatrenia na jeho zníženie. Avšak na obdobie 24 mesiacov, od mesiaca v ktorom bolo schválené programové vyhlásenie vlády a vyslovená dôvera vláde, sa opatrenia neuplatňujú. Výnimka z uplatňovania opatrení na zníženie dlhu uplynie v máji 2022.

Ukazovateľ dlhu VS na 1 obyvateľa by sa mal zvýšiť z 8 264 eur v roku 2019 na 10 070 eur v roku 2021 (nárast o 1 806 eur). **Zvyšovanie dlhu VS prichádza v kritickom čase s ohľadom na pandémiu, preto je veľmi dôležité využiť prostriedky na zmierňovanie jej dopadov, udržanie sociálneho zmieru a podporu hospodárskeho oživenia.**

Hotovostné náklady na obsluhu štátneho dlhu by mali v roku 2021 klesnúť o 3,8 % oproti rozpočtu na rok 2020 (Tabuľka 3). Hotovostné náklady na štátny dlh sú dané hodnotou výdavkov, ktoré sa v danom roku vyplatia zo ŠR.

Tabuľka 3: Hotovostné náklady na obsluhu ŠD

Dlž ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021/2020
Hotovostné náklady	1 036 908	1 156 602	1 112 080	- 44 522	96,2

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

3 Návrh ŠR na rok 2021

3.1 Súhrnné ukazovatele návrhu ŠR

Návrh súhrnných ukazovateľov príjmov a výdavkov ŠR na rok 2021 (Tabuľka 4) predstavuje výsledok rozpočtovej politiky vlády SR, ktorá vychádza z neľahkých podmienok spôsobených pandemiou a snaží sa postupne plniť ciele z programového vyhlásenia vlády. Pandémia má na jednej strane vplyv na zníženie daňových a odvodových príjmov a na druhej strane má za následok zvýšenie výdavkov na zmiernenie jej dopadov a udržanie hospodárskeho rastu. V tejto súvislosti je schodok ŠR navrhnutý vo výške 8 049 361 tis. eur, čo je o 290,8 % viac oproti schválenému rozpočtu na rok 2020.

Tabuľka 4: Súhrnné ukazovatele návrhu ŠR

Príjmy, výdavky a schodok ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet* 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Príjmy ŠR	15 825 535	15 792 696	15 815 257	22 561	100,1
- daňové príjmy	12 336 444	12 817 470	11 807 955	-1 009 515	92,1
- nedaňové príjmy	1 327 516	1 258 765	1 183 849	-74 916	94,0
- granty a transfery	2 161 575	1 716 461	2 823 453	1 106 992	164,5
Výdavky ŠR	18 027 016	18 560 878	23 864 618	5 303 740	128,6
- bežné výdavky	15 168 067	16 932 740	20 958 407	4 025 667	123,8
- kapitálové výdavky	2 858 949	1 628 138	2 906 212	1 278 074	178,5
Schodok ŠR	- 2 201 481	- 2 768 182	- 8 049 361	- 5 281 179	290,8

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

*rozpočet schválený zákonom 468/2019 Z. z.

Príjmy ŠR na rok 2021 sú navrhnuté vo výške 15 815 257 tis. eur, čo je takmer identický objem ako v schválenom rozpočte na rok 2020. **Daňové príjmy** (Tabuľka 5) majú byť medziročne nižšie o 7,9 %.

Tabuľka 5: Daňové príjmy ŠR

Daňové príjmy ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021/2020
Daňové príjmy ŠR spolu	12 336 444	12 817 470	11 807 955	-1 009 515	92,1
Dane z príjmov a kapitálového majetku	2 984 584	3 089 984	2 098 274	-991 710	67,9
- DP FO	-12 005	-26 943	42 356	69 299	-157,2
- DP PO	2 750 974	2 860 647	1 816 429	-1 044 218	63,5
- DP vyberaná zrážkou	245 615	256 280	23 948	-232 332	9,3
Dane z majetku	12	-	-	-	-
Dane za tovary a služby	9 302 809	9 506 008	9 670 170	164 162	101,7
- DPH	6 727 881	6 876 029	7 038 792	162 763	102,4
- spotrebné dane	2 357 747	2 398 601	2 438 989	40 388	101,7
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	21 079	24 289	23 960	-329	98,6
Iné dane	-908	180 000	23 960	-156 040	13,3
Sankcie	28 868	17 189	15 551	-1 638	90,5

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Nedaňové príjmy (Tabuľka 6) by mali v porovnaní s rozpočtom na rok 2020 klesnúť o 6 %. **Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku** medziročne klesnú na 429 268 tis. eur. Najvýznamnejšiu položku týchto príjmov tvoria dividendy od akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu, ktorý je zastúpený rezortnými ministerstvami (príjmy ŠR z dividend sú detailne uvedené v Tabuľke 1 v Prílohe). Na rok 2021 sú rozpočtované vo výške 423 515 tis. eur, čo je o 14 653 tis. eur menej v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2020. Tento pokles je spôsobený hlavne znížením dividend od spoločností Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Transpetrol, a. s., Východoslovenská energetika, a. s. a Slovenská

konsolidačná, a. s. V tejto skupine príjmov sú zahrnuté aj iné príjmy z podnikania, najmä odvod zo zisku po zdanení, ktorý majú odvieť Vodohospodárska výstavba, š. p. vo výške 200 tis. eur a Eximbanka SR.

NKÚ SR upozorňuje na riziká vyplývajúce z neplnenia príjmovej časti rozpočtu v oblasti dividend a osobitných odvodov, ktoré závisia od výsledkov hospodárenia daných spoločností.

Kapitálové príjmy sa na rok 2021 rozpočtujú vo výške 23 707 tis. eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2020 predstavuje pokles o 27 087 tis. eur. Nižší objem kapitálových príjmov súvisí so zrealizovaním očakávaných výnosov z predaja prebytočného majetku a pozemkov štátu, ktoré boli každoročne nadhodnocované.

Tabuľka 6: Nedaňové príjmy ŠR

Príjmy, výdavky a schodok ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Nedaňové príjmy spolu	1 327 516	1 258 765	1 183 849	- 74 916	94,0
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	516 837	444 240	429 268	- 14 972	96,6
- dividendy	504 451	438 168	423 515	- 14 653	96,7
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	386 557	378 784	351 053	- 27 731	92,7
Kapitálové príjmy	11 959	50 794	23 707	- 27 087	46,7
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	7 632	6 472	6 491	19	100,3
Iné nedaňové príjmy	404 531	378 475	373 330	- 5 145	98,6

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Výpadky daňových a nedaňových príjmov by mali v roku 2021 kompenzovať **granty a transfery** (Tabuľka 7), ktoré by sa v roku 2021 mali medziročne zvýšiť o 64,5 %. Tuzemské transfery sú na rok 2021 rozpočtované vo výške 40 922 tis. eur a zahŕňajú najmä príspevky zdravotných poisťovní na činnosť operačných stredísk záchrannej zdravotnej služby a na činnosť NCZI ako aj transfer z Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou za multilicenčnú zmluvu s Microsoft, ktorú centrálné obstaráva MF SR. Zahraničné transfery predstavujú prostriedky zo všeobecného rozpočtu EÚ. V rokoch 2021 až 2023 sa rozpočtujú prostriedky EÚ pre programy Partnerskej dohody, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí 2021 – 2027, pre poľnohospodárske fondy v rámci 3. a 4. PO, ako aj pre iniciatívu REACT-EU na riešenie následkov súvisiacich s pandemiou ochorenia COVID-19.

Tabuľka 7: Príjmy ŠR z grantov a transferov

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Granty a transfery	2 161 575	1 716 461	2 823 453	1 106 992	164,5
Tuzemské granty a transfery	34 631	38 772	40 922	2 150	105,5
Zahraničné granty a transfery	2 126 944	1 677 689	2 782 531	1 104 842	165,9
z toho: Zahraničné transfery - prostriedky z rozpočtu EÚ	2 126 921	1 677 689	2 782 531	1 104 842	165,9

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Rozpočet výdavkov ŠR na rok 2021 sa medziročne zvyšuje o 28,6 % na úroveň 23 864 618 tis. eur. V návrhu rozpočtu na rok 2021 sa neuvažuje s valorizáciou platov pre zamestnancov financovaných zo ŠR. Medziročne však vzrastú platy ústavných činiteľov a ostatných zamestnancov naviazaných na priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanca v hospodárstve SR, ktorých zvyšovanie bolo v krízových rokoch tiež spravidla pozastavené.

Do návrhu rozpočtu boli premietnuté aj niektoré opatrenia identifikované „Revíziou výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe“. Konkrétne ide o nasledovné opatrenia:

- zníženie osobných výdavkov vybraných skupín zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere v ústrednej štátnej správe, kde revízia potvrdila 10-percentný potenciál redukcie zamestnancov,
- zníženie počtu vysokoškolských učiteľov a nepedagogických zamestnancov,
- postupná optimalizácia počtu policajtov.

V rozpočte sú zahrnuté aj niektoré osobné výdavky na plnenie úloh „Programového vyhlásenia vlády SR“ a tiež výdavky na úlohy vyplývajúce z novej legislatívy (napr. rezerva na nové zákonné úpravy).

Výdavky ŠR na realizáciu programov vlády SR a častí programov vlády SR na rok 2021³ stále neumožňujú posúdiť výsledný efekt vynakladania verejných zdrojov.

Na krytie nepredvídaných výdavkov nevyhnutných na zabezpečenie rozpočtového hospodárenia alebo na krytie zníženia rozpočtovaných príjmov sa vytvárajú v ŠR **záonné rozpočtové rezervy** v celkovej výške 1 698 104 tis. eur (Tabuľka 8).⁴

Tabuľka 8: Rezervy ŠR

Rezervy ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Rezervy	43 296	734 255	1 698 104	963 849	231,3
Rezerva predsedu vlády	1 500	1 500	2 500	1 000	166,7
Rezerva vlády	5 083	5 000	5 000	0	100,0
Rezerva na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí	35 526	10 000	20 055	10 055	200,6
Rezerva na riešenie vplyvov nových zákonných úprav	0	174 248	111 291	-62 957	63,9
Rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác	1 187	11 000	11 000	0	100,0
Rezerva na mzdy a poistné	0	152 809	74 067	-78 742	48,5
Rezerva na vysporiadanie korekcií	0	300 000	0	-300 000	0,0
Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID - 19	0	0	1 041 000	1 041 000	-
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ	0	79 698	433 191	353 493	543,5

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Poznámka: Rezerva predsedu vlády SR je rozpočtovaná v kapitole ÚV SR a ostatné rezervy sú rozpočtované v kapitole VPS

NKÚ SR oceňuje nový spôsob rozpočtovania rezerv v roku 2021. V tejto súvislosti očakáva, že viaceré problémy spojené s čerpaním rezerv budú odstránené a nevyčerpané prostriedky z rezerv nebudú môcť byť čerpané v rozpore s ich pôvodným účelovým určením, prípadne presunuté na iné výdavkové tituly alebo viazané na použitie v nasledujúcich rokoch.

V rámci **ostatných výdavkov** kapitoly VPS bolo zistené, že v kapitole sú rozpočtované aj výdavky, ktoré súvisia s výdavkami iných rozpočtových kapitol (Tabuľka 9). **Uvedené nie je v súlade s ustanovením**

³ Príloha č. 4 návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2021

⁴ Prílohe č. 6. návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2021

zákona o rozpočtových pravidlách VS, podľa ktorého kapitoly VPS tvoria výdavky, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol.

Tabuľka 9: Výdavky VPS súvisiace s výdavkami ostatných kapitol

Výdavky VPS	Suma (v tis. eur)
Dotácie na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok	5 380
Zahraničná ekonomická pomoc	7 600
Výdavky na športovú infraštruktúru -NCC (uzn.141/2019)	9 500
Výdavky na EYOF Banská Bystrica (uzn. 400/2019 v znení uzn. 93/2020)	1 900
Výdavky na rekonštrukciu NKP Rusovce (uzn. 339/2018)	29 924
Výdavky na rekonštrukciu budovy NS SR	2 300
Výdavky na športovú infraštruktúru v Michalovciach (uzn. 515/2019)	650
Výdavky na kongresové centrum (uzn. 66/2020 v znení uzn. 397/2020 a uzn. 629/2020)	2 000
Výdavky na rekonštrukciu Múzea moderného umenia A. Warhola (uzn. 524/2019)	4 000
Výdavky na rozvoj hokeja a rekonštrukciu športovej infraštruktúry (uzn. 28/2020)	14 000
Výdavky na budovanie analytických jednotiek	15 485
Výdavky na vybrané investície kapitol	1 439 071
Výdavky na stravovanie na školách	111 352

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Bežné výdavky ŠR sa na rok 2021 rozpočtujú vyššie o 23,8 % oproti rozpočtu na rok 2020 (Tabuľka 10). Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania medziročne rastú o 3 %. Na základe vlastnej kontrolnej činnosti (BOX 1) **NKÚ SR odporúča, aby sa v rámci tejto kategórie neznižovali výdavky na kontrolnú činnosť vo VS, aby sa zabezpečilo hospodárne, efektívne a účinné vynakladanie verejných zdrojov, čo je obzvlášť dôležité v súčasnom krízovom období.**

Tabuľka 10: Bežné výdavky ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Bežné výdavky	15 168 067	16 932 740	20 958 407	4 025 667	123,8
Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania*	2 322 962	2 426 676	2 499 334	72 658	103,0
Poistné a príspevok do poisťovní	832 815	855 329	887 036	31 707	103,7
Tovary a služby	1 727 984	2 675 888	4 313 073	1 637 185	161,2
Bežné transfery	10 284 036	10 974 577	13 258 694	2 284 117	120,8

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

*súhrnné výdavky vrátane výdavkov v zmysle § 17 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách VS

Kapitálové výdavky sa medziročne zvyšujú o 78,5 % (Tabuľka 11). Navrhovaná výška predstavuje riziko, že modernizačný dlh v kapitolách ŠR sa nepodarí odstrániť, a tak rekonštrukcie, modernizácie, nákupy objektov a ich realizácia sa bude musieť opätovne presunúť na ďalšie roky. Pri návrhu kapitálových výdavkov na rok 2021 je uplatňované pravidlo tzv. „nulového štartovacieho rozpočtu“. Kapitoly predložili prioritované požiadavky na kapitálové výdavky. Investície a projekty investičného charakteru nad 1 mil. eur prechádzajú ekonomickým hodnotením MF SR a do návrhu rozpočtu sú zaradené po zohľadnení rozpočtových možností a po preukázaní pripravenosti a ekonomickej návratnosti.

Tabuľka 11: Kapitálové výdavky ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Kapitálové výdavky	2 858 949	1 628 138	2 906 212	1 278 074	178,5
Obstarávanie kapitálových aktív	1 096 506	786 511	1 690 995	904 484	215,0
Kapitálové transfery	1 762 443	841 626	1 215 216	373 590	144,4

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

BOX 1: Zistenia NKÚ SR k vnútornému kontrolnému systému

Zistenia NKÚ SR z kontrol v organizáciách VS spravidla poukazujú na **značné rezervy a často až nefunkčnosť vnútorného kontrolného systému**. Využívanie finančnej kontroly je nedostatočné najmä pre poddimenzované kontrolné kapacity. V ostatných rokoch sa v mnohých rozpočtových kapitolách výrazne redukovali počty zamestnancov na výkon jednotlivých foriem finančnej kontroly, najmä kontroly na mieste, mnohé zrušili samostatné organizačné útvary kontroly, a to aj napriek rastúcim objemom rozpočtových zdrojov a počtu organizácií, ktoré kapitoly zriadili alebo majú v nich majetkovú účasť.

V súčasnosti, kedy vláda prijala úlohu znižovať počty zamestnancov jednotlivých správov kapitol o 10 %, hrozí riziko ďalšej personálnej devastácie kontrolárskeho stavu. **NKÚ SR považuje znižovanie počtu zamestnancov útvarov kontroly a vnútorného auditu za vážne riziko ďalšieho poklesu kvality vnútorného kontrolného systému VS a tým aj jej riadenia**. V danej situácii považuje za dôležité nie znižovať, ale naopak posilňovať kapacity vnútorných kontrolných systémov, vrátane ich informačnej a komunikačnej podpory. Najmä v čase poklesu vlastných zdrojov je otázka ich efektívneho, účelného a hospodárneho využívania mimoriadne dôležitá. Tieto atribúty nakladania s verejnými zdrojmi by sa nemali oslabiť ani v čase koronakrízy. Navyše, zvýšenú kvalitu kontroly, efektívnejšie postupy kontroly a kvalifikovanejších kontrolórov bude vyžadovať kontrola zdrojov z EÚ, ktoré budú SR v najbližšom období k dispozícii. NKÚ SR preto považuje za mimoriadne dôležité, aby sa aj poslanci NR SR pri schvaľovaní rozpočtu na budúci rok venovali téme kapacít vnútornej kontroly správov kapitol s náležitou pozornosťou a zabránili tak potenciálnemu znižovaniu účinnosti kontrolnej činnosti VS.

Úlohy vnútorného kontrolného systému tak v mnohých prípadoch supľujú externé kontroly či už MF SR, Úradu vládneho auditu alebo NKÚ SR. Ich mnohé zistenia sú dôkazom, že ak by fungoval vnútorný kontrolný systém spoľahlivo, tento by ich sám bez problémov identifikoval a navrhoval riešenia. Zriedkavé príklady dobrej praxe z výkonu kontroly či vnútorného auditu, ktoré NKÚ SR vo svojich správach zverejňuje, svedčia o tom, že ak je zo strany manažmentu záujem zamerať kontrolu či vnútorný audit na významné riziká, tieto prinášajú kvalifikované odporúčania a riešenia.

3.2 Príjmy a výdavky kapitol

Hotovostné príjmy na rok 2021 sú rozpočtované v 19 kapitolách. Medziročný pokles príjmov na rok 2021 sa rozpočtuje v 6 kapitolách. V 8 rozpočtových kapitolách sú príjmy rozpočtované na úrovni roka 2020 a v 2 kapitolách sa príjmy na rok 2021 nerozpočtujú. Návrh rozpočtu príjmov podľa jednotlivých kapitol na rok 2021 a ich porovnanie so schváleným rozpočtom na rok 2020 a skutočnosťou za rok 2019 je uvedený v prílohe v Tabuľke 2.

Najvýznamnejší medziročný rast príjmov v absolútnom vyjadrení na rok 2021 je rozpočtovaný v kapitolách MPRV SR o 264 813 tis. eur, MH SR o 194 970 tis. eur a MDV SR o 193 937 tis. eur. Najvýraznejší medziročný pokles príjmov v absolútnom vyjadrení na rok 2021 je rozpočtovaný v kapitolách VPS o 717 990 tis. eur a MF SR o 34 774 tis. eur.

Návrh rozpočtu výdavkov podľa jednotlivých kapitol na rok 2021 a ich porovnanie so schváleným rozpočtom na rok 2020 a skutočnosťou za rok 2019 je uvedený v prílohe (Tabuľka 3).

V roku 2021 najvýznamnejšie medziročne vzrastú výdavky v rozpočtoch kapitol VPS o 3 463 030 tis. eur, MPRV SR o 520 762 tis. eur a MZ SR o 372 293 tis. eur. Výrazný medziročný pokles výdavkov ŠR na rok 2021 sa rozpočtuje v kapitolách MO SR o 381 512 tis. eur a Slovenská informačná služba o 3 441 tis. eur.

4 Riziká vo vybraných oblastiach ŠR

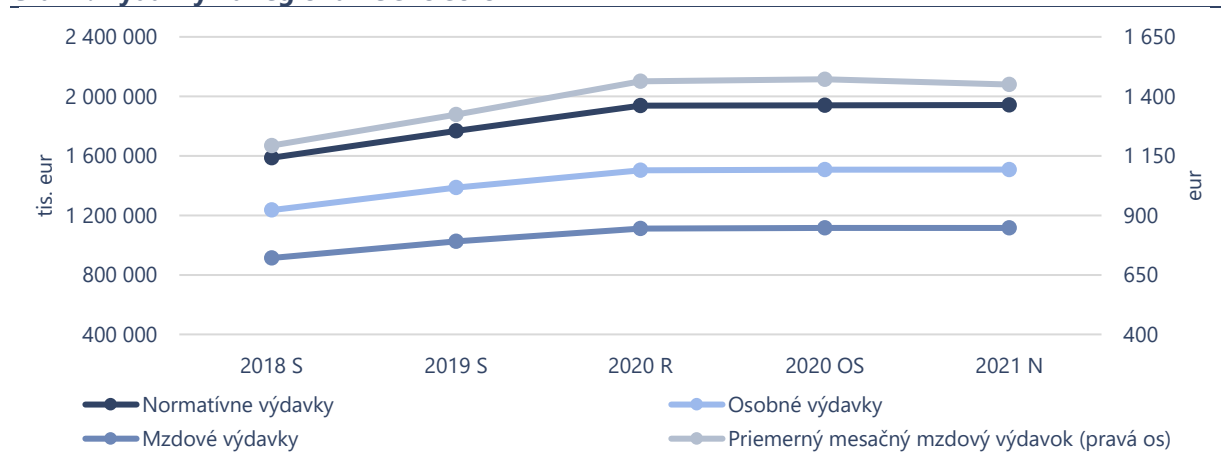
Pri tvorbe tohto stanoviska bola venovaná zvýšená pozornosť trom oblastiam verejných politík, ktoré sú prioritami kontrolnej činnosti NKÚ SR v roku 2021: (i) vzdelávanie, výskum a vývoj, (ii) zdravotníctvo a (iii) sociálne politiky. Ako špeciálna oblasť, ktorú NKÚ SR detailnejšie monitoruje z hľadiska rizík, bola zaradená aj oblasť ciest I. triedy.

4.1 Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie

Napriek tomu, že sa v návrhu rozpočtu uvádza, že v porovnaní s krajinami EÚ a V3 sú verejné zdroje vynakladané na vzdelávanie, vedu a šport podpriemerné a ich ďalšie zvyšovanie je nevyhnutné, objem rozpočtovaných prostriedkov na túto oblasť na roky 2021 až 2023 túto ambíciu nepretavuje do reality. Kým krajiny EÚ dlhodobo vynakladajú na vzdelávanie v priemere 10,2 % verejných výdavkoch, Slovensko sa podľa návrhu rozpočtu v nasledujúcich troch rokoch nedostane nad úroveň 9,8 % verejných výdavkov. Z pohľadu výdavkov na výskum a vývoj zaostáva Slovensko za krajinami EÚ a V3 ešte výraznejšie, keď v roku 2018 predstavoval podiel výdavkov na výskum a vývoj na HDP na Slovensku iba polovicu hodnoty priemeru EÚ-27 či V3. Návrh RVS však v roku 2021 počíta s medziročným poklesom výdavkov na vedu a techniku ako súčtu výdavkov zo ŠR, SAV, prostriedkov EÚ a rezortnej vedy o 13,3 mil. eur, resp. 3 % oproti očakávanej skutočnosti roku 2020. Pri porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2020 ide o pokles o 8,1 mil. eur, resp. 1,8 %.

Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport v porovnaní s minuloročným rozpočtom narastú o 191,2 mil. eur, resp. 5,7 %, pričom najvyšší medziročný percentuálny nárast sa týka oblastí športu (58,9 %) a administratívy (38,7 %). Kým na oblasť regionálneho školstva sú rozpočtované prostriedky v porovnaní s minulým rokom vyššie o 7,1 %, v oblastiach vysokého školstva a vedy a techniky dôjde k medziročným poklesom o 3,4, resp. 1,2 %.

Graf 7: Výdavky na regionálne školstvo

Zdroj: Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2021 až 2023, spracovanie OSA NKÚ

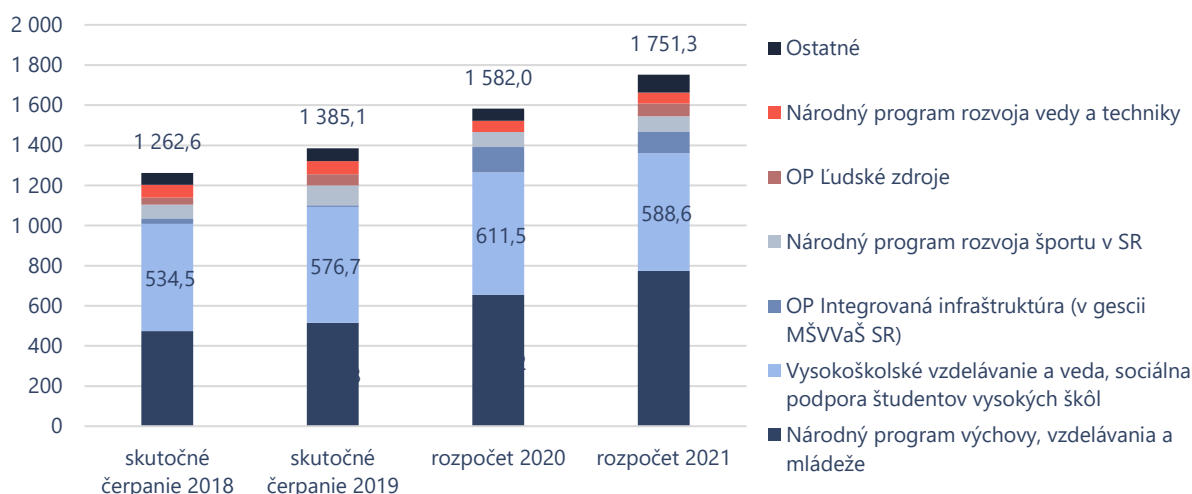
Poznámka: Mzdové výdavky, osobné výdavky a priemerný mesačný mzdový výdavok sa týkajú pedagogických a odborných zamestnancov.

Ako sa uvádza v návrhu rozpočtu, jedným z dôvodov medziročného rastu výdavkov na regionálne školstvo je zámer sumou 100 mil. eur zvýšiť motiváciu pedagogických zamestnancov a podporiť záujem budúcich učiteľov pracovať v regionálnom školstve. Medziročná zmena normatívnych výdavkov, ktorých súčasťou sú aj osobné výdavky, však tento zámer nereflektuje. Na normatívne a osobné výdavky je na rok 2021 rozpočtovaných iba o 4,7, resp. 5,2 mil. eur viac v porovnaní s predchádzajúcim rokom (Graf 7), pričom práve prostredníctvom normatívnych výdavkov je zabezpečené odmeňovanie pedagogických,

odborných a nepedagogických zamestnancov škôl. Z navrhovaného rozpočtu teda nie je zrejmé, akým spôsobom bude rozdelených dodatočných 100 mil. eur na zvýšenie motivácie pedagogických zamestnancov. Na druhej strane, rozpočet v prípade pedagogických a odborných zamestnancov počíta s poklesom priemerného mesačného mzdového výdavku v roku 2021 o vyše 1,5 % oproti očakávanej skutočnosti v roku 2020. Tento pokles je sprevádzaný nárastom počtu zamestnancov, takže vysvetlením zníženia priemerných miezd je zvýšenie počtu zamestnancov s nižšími platmi, konkrétne asistentov učiteľa. Návrh rozpočtu však s valorizáciou platov učiteľov nepočíta, čo pre oblasť školstva predstavuje isté riziko.

Z pohľadu programovej štruktúry kapitoly MŠVVaŠ SR je najväčší objem výdavkov (773,1 mil. eur) rozpočtovaný na *Národný program výchovy, vzdelávania a mládeže*. Druhým najnákladnejším je program *Vysokoškolské vzdelávanie a veda, sociálna podpora študentov vysokých škôl*, kde je na rok 2021 rozpočtovaný objem 588,6 mil. eur (Graf 8). Tieto dva programy spolu predstavujú necelých 78 % celkových výdavkov kapitoly rozpočtovaných na rok 2021, pričom oba programy predstavovali väčšinu rozpočtu aj v predošlých rokoch.

Graf 8: Programová štruktúra návrhu rozpočtu MŠVVaŠ SR na rok 2021 (v mil. eur)

Zdroj: RIS; spracovanie NKÚ SR

Objem prostriedkov alokovaných pre rok 2021 na *Národný program výchovy, vzdelávania a mládeže* je oproti rozpočtu na rok 2020 vyšší o 18 %, pričom podstatná časť navýšenia je v podprograme financujúcom regionálne školstvo. Na podprogram *Poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a zabezpečenie prevádzky vysokých škôl* je rozpočtovaných o 24,1 mil. (7 %) menej než tomu bolo na rok 2020, čo môže predstavovať riziko pre fungovanie vysokých škôl.

Tretí najväčší objem prostriedkov pre rok 2021 je v rámci kapitoly MŠVVaŠ SR rozpočtovaný na operačný program *Integrovaná infraštruktúra* (OP II). Ide o program, do ktorého bol v decembri 2019 včlenený predošlý Operačný program Výskum a Inovácie (OP Val). K zlúčeniu OP Val s OP II došlo na účely eliminácie rizika prepadnutia finančných zdrojov v dôsledku nedostatočného čerpania alokovaných prostriedkov. Problém s čerpaním zdrojov sa ukazuje ako aktuálny aj naďalej, keďže z objemu 125,6 eur, rozpočtovaného v rámci OP II (v gescii MŠVVaŠ SR) pre rok 2020 bolo k septembru tohto roka vyčerpaných iba 38,4 % (zdroj: RIS).

V auguste 2020 NKÚ SR zverejnil analytický komentár ohľadom spokojnosti ZŠ s vhodnosťou a kvalitou ministerstvom zabezpečovaných učebníc, ktorý ukázal vážne problémy v tejto oblasti (BOX 2). Tie by mali byť z veľkej časti riešené otvorením trhu s učebnicami, čo je cieľom aj v Programovom vyhlásení

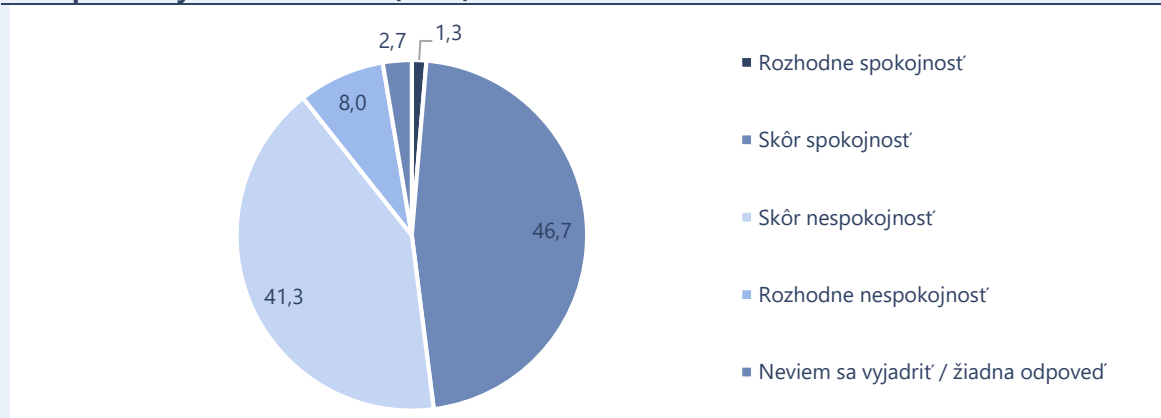
vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024. Okrem toho sa ambícia otvoriť trh s učebnicami spomína aj v Národnom integrovanom reformnom pláne s názvom Moderné a úspešné Slovensko. Ako míľnik sa uvádza otvorenie trhu s učebnicami v roku 2021, a to s cieľom umožniť školám výber z viacerých učebníc podľa ich potrieb a požiadaviek. Zmena systému zabezpečovania učebníc si už v roku 2020 vyžiadala nutnosť navýšenia prostriedkov z pôvodne rozpočtovaných 6,5 mil. eur na 16,5 mil. eur. Návrh rozpočtu na rok 2021 však ambíciu otvoriť trh s učebnicami neuvádza a rozpočtovaná výška prostriedkov na tento účel je zatiaľ v rovnakej výške ako bol pôvodný rozpočet na rok 2020, teda 6,5 mil. eur. Daná oblasť teda pre rok 2021 nie je dostatočne rozpočtovo krytá a je vysoko pravdepodobné, že v priebehu roka bude nutné rozpočet navyšovať.

BOX 2: Zhrnutie výsledkov analytického komentára NKÚ SR k učebniciam

V období od 29. 4. 2020 do 15. 5. 2020 uskutočnil NKÚ SR dotazníkový prieskum ohľadom spokojnosti ZŠ s vhodnosťou a kvalitou ministerstvom zabezpečovaných učebníc.

Z výsledkov uskutočneného prieskumu vyplýva, že **na takmer polovici škôl boli učitelia nespokojní s vhodnosťou a kvalitou učebníc**, ktoré im na základe ich objednávky ministerstvo poskytovalo bezplatne / na ktorých zakúpenie im poskytovalo finančné prostriedky (Graf 9). **Najproblematickejšími boli v čase realizácie prieskumu učebnice matematiky**, a to naprieč všetkými ročníkmi ZŠ. Najmä v prípade druhého stupňa boli ako problematické označované aj učebnice slovenského jazyka a literatúry. Učitelia boli s vhodnosťou a kvalitou ministerstvom zabezpečovaných učebníc nespokojní aj v prípade informatiky, geografie či ďalších predmetov.

Graf 9: Ako by ste vo všeobecnosti zhodnotili Vašu spokojnosť s vhodnosťou a kvalitou učebníc zabezpečovaných MŠVVaŠ SR? (% ZŠ)

Zdroj: Dotazníkový prieskum NKÚ SR

NKÚ SR privítalo rozhodnutie MŠVVaŠ SR rozšíriť od školského roku 2020/2021 ponuku učebníc, ktoré sú ZŠ poskytované bezplatne/na ktorých nákup im ministerstvo poskytuje finančné prostriedky. Opodstatnenosť tohto kroku potvrdzuje skutočnosť, že **tri štvrtiny škôl sa vyjadrili, že v prípade obzvlášť problematických učebníc zabezpečovaných ministerstvom ponúkal trh vhodnejšie a kvalitnejšie alternatívy. Približne rovnaká časť škôl považuje za najvhodnejší systém zabezpečovania učebníc model otvoreného trhu s učebnicami**, pričom množstvo respondentov si pod tým predstavuje model, kedy by sa iba rozšírila ponuka učebníc, ktoré si školy môžu bezplatne objednať prostredníctvom Edičného portálu MŠVVaŠ SR.

4.2 Zdravotníctvo

Celkové výdavky pre oblasť zdravotníctva sú plánované v roku 2021 v objeme 5 966 840 tis. eur s medziročným rastom 6,3 % oproti rozpočtu na rok 2020 (Tabuľka 12). Podľa návrhu RVS celkové verejné výdavky na zdravotníctvo tak budú v roku 2021 predstavovať 6,2 % HDP, čo je viac ako priemer krajín V3 (5,1 %) a menej ako priemer EÚ-15⁵ (7,3 %).

Tabuľka 12: Celkové výdavky v zdravotníctve

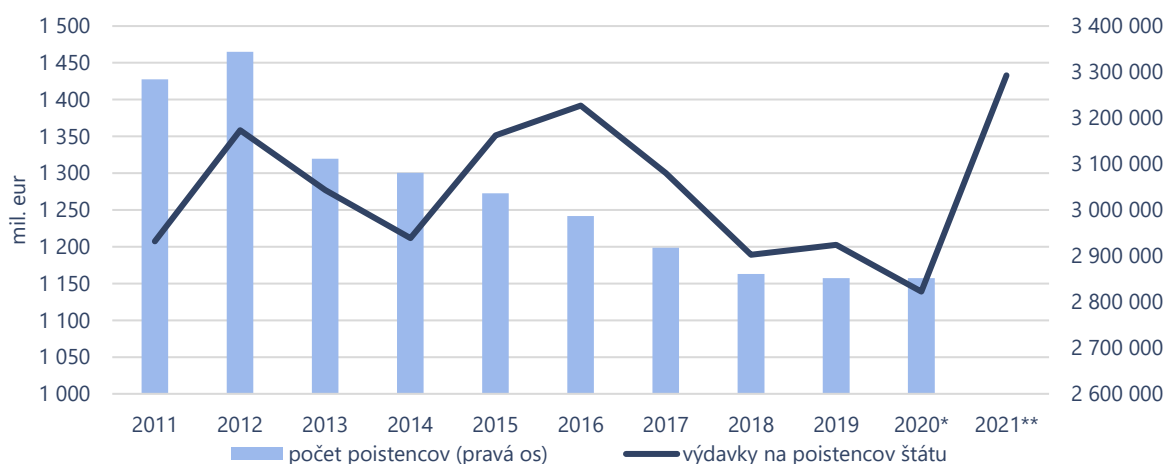
Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021/2020
Výdavky v zdravotníctve	5 486 155	5 613 569	5 966 840	353 271	106,3
Výdavky VZP spolu	5 212 068	5 418 027	5 692 945	274 918	105,1
- Výdavky poistenia	4 959 185	5 167 508	5 428 321	260 813	105,0

Zdroj: MF SR

Súhrn verejných zdrojov⁶, ktoré sú primárne určené na úhradu zdravotnej starostlivosti, predstavuje VZP. Rozhodujúci podiel na výdavkoch VZP predstavujú výdavky poistenia, čo sú výdavky na zdravotnú starostlivosť. V roku 2021 bude tento podiel tvoriť 95,4 %.

Na poistencov štátu je naplánovaná zatiaľ najvyššia čiastka od roku 2011 (Graf 10). Medziročne narastie o takmer 300 mil. eur na 1,433 mld. eur. **NKÚ SR hodnotí pozitívne zvýšenie celkovej platby za poistencov štátu.** Podpísala sa pod neho predovšetkým zmena systému financovania týchto platieb. Výdavky sa namiesto fixného percenta po novom rozpočtujú podľa reálnych potrieb rezortu zdravotníctva. Je dôležité, že práve v čase krízy, kedy sa vplyvom rastúcej nezamestnanosti očakáva zo strany EAO výpadok príjmov, ich štát vo VZP vyrovnáva prostredníctvom tejto platby.

Graf 10: Skutočné čerpanie výdavkov a skutočný počet poistencov štátu

Zdroj: MZ SR, RIS, *upravený rozpočet k 27.10.2020 a odhad poistencov, **návrh rozpočtu

Riziko novej potreby dofinancovania však pretrváva aj v roku 2021 a to v závislosti od dopadov druhej vlny pandémie. Ak by sa naplnil horší makroekonomický scenár, výpadok na strane príjmov od EAO by mohol byť väčší.

Rizikom v oblasti všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti je ohrozenie jej dostupnosti vyplývajúce z nedostatku personálu, najmä sestier a všeobecných lekárov – nízky počet a vysoký

⁵ Vyspelé európske krajiny v súlade s definíciou OECD.

⁶ Príjmy od EAO, platba štátu a zdroje EÚ vrátane spolufinancovania.

priemerný vek lekárov, ale aj odchod absolventov medicíny do zahraničia. Jedným z nástrojov na riešenie negatívnej situácie v oblasti všeobecnej ambulantnej starostlivosti mal byť tzv. Rezidentský program, resp. Rezidentské štúdium (RP/RŠ).

BOX 3: Vybrané aspekty problematiky počtu všeobecných lekárov

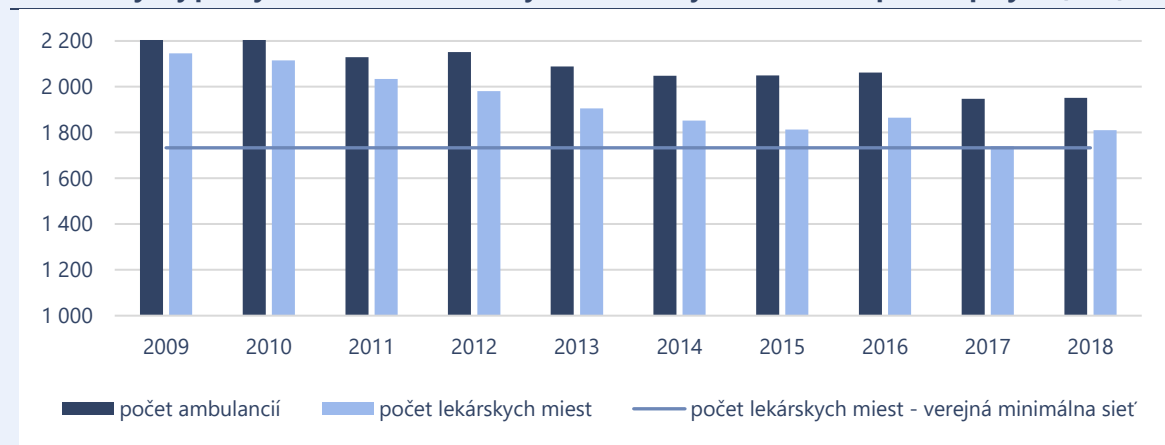
Analýza dostupných dát potvrdila, že na Slovensku je rizikom zníženie dostupnosti všeobecnej ambulantnej starostlivosti prameniace z nízkeho počtu a vysokého priemerného veku všeobecných lekárov. Dáta naznačili, že RP/RŠ má pozitívny vplyv na analyzované trendy, no dostatočnosť tohto vplyvu je otázná. Podrobnejšiu analýzu týchto dát NKÚ SR zverejní formou analytického komentára.

Všeobecnú zdravotnú starostlivosť pre dospelých na Slovensku v roku 2018 poskytovalo 1 809,87 pracovných miest (p. m.) lekárov, čo bolo o 335,37 p. m. lekárov menej než bolo vykázaných v roku 2009. Počet ambulancií v uvedených rokoch klesol o 268.

Podľa nariadenia vlády č. 640/2008 Z. z. všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre dospelých by malo poskytovať na Slovensku minimálne 1 733,3 lekárskeho miest (podľa NCZI lekárske miesto je súčet jednotlivých úväzkov lekárov v zdravotníckom zariadení prepočítaný podľa dĺžky týždenného pracovného času určeného pre zdravotnícke zariadenie). V rokoch 2009 – 2018 bola táto hranica prekročená, pričom počet lekárskeho miest klesal a v roku 2017 sa takmer dostal na hranicu verejnej minimálnej siete (Graf 11). Najviac lekárskeho miest oproti minimálnemu počtu bolo vykázaných v roku 2009 (o 411,94 p. m. lekárov), najmenej v roku 2017 (o 7,09 p. m. lekárov).

K 4. 3. 2020 bolo podľa MZ SR obsadených 124 všeobecných ambulancií pre dospelých absolventami RP/RŠ. NKÚ SR sa zameril na obsadenie ambulancií v okresoch, v ktorých počet pracovných miest lekárov na 100 tisíc obyvateľov v roku 2018 nedosiahol úroveň verejnej minimálnej siete príslušného kraja.

Graf 11: Vývoj poskytovateľov všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dospelých (18+)

Zdroj: NCZI

NKÚ SR upozorňuje, že z celkového počtu 124 všeobecných ambulancií pre dospelých obsadených absolventami Rezidentského programu/štúdia sa nachádzalo len 40 ambulancií (32,26 %) v okresoch, v ktorých počet lekárskeho miest nedosiahol hranicu verejnej minimálnej siete v roku 2018 (Tabuľka 4 v Prílohe).

Podľa revízie výdavkov na zdravotníctvo II⁷ je priestor na zefektívnenie najmä v **liekovej politike**. V roku 2021 by mali byť realizované úsporné opatrenia vo výške 51 mil. eur vo výdavkoch na lieky. NKÚ SR

⁷ MF SR, MZ SR: Revízia výdavkov na zdravotníctvo II, záverečná správa, október 2019 [\[online\]](#)

v tejto súvislosti upozorňuje na niektoré riziká úsporných opatrení v oblasti liekovej politiky na rok 2021. V oblasti nákladovej efektivity liekov je navrhnutá na rok 2021 úspora vo výške 8 mil. eur. Plnenie tohto opatrenia môže nepriaznivo ovplyvniť kombinácia nasledujúcich faktorov.

1. Podľa zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe VZP sa v súčasnosti neposudzuje nákladová efektívnosť u liekov na choroby, ktoré postihujú menej ako 1 pacienta na 50 tisíc obyvateľov.
2. Z analýzy NKÚ SR vyplýva, že napríklad v rokoch 2017 a 2018 nebola vôbec posudzovaná nákladová efektívnosť v zmysle platnej legislatívy na základe farmako-ekonomického modelu CUA (analýzy užitočnosti nákladov) v elektronickej forme.
3. Rizikom je dlhodobá nečinnosť MZ SR vo veci vyradovania liekov zo zoznamu hrađených liekov z VZP, ktoré nie sú nákladovo efektívne.
4. MZ SR chýbajú odborné kapacity na analýzu klinického prínosu a kontrolu farmako-ekonomických rozborov poskytovaných držiteľmi registrácie liekov.

V oblasti zmeny úhradových skupín nie je na rok 2021 zohľadnená úprava nákladov pre systém VZP vo výške 9 161 tis. eur. Pri rozhodovaní o úhradových skupinách v rámci uvedenej vyhlášky naďalej chýba transparentnosť. V oblasti liekov na výnimky⁸ je navrhnutá úspora 8 mil. eur. Riziko spočíva v pravidelnom medziročnom náraste nákladov na lieky na výnimky pre systém VZP. Podľa revízie výdavkov na zdravotníctvo II novela zákona č. 363/2011 Z. z. účinná od 1. 1. 2018 zvýšila výdavky na kategorizované lieky o 75 mil. eur ročne, avšak celkové úhrady za lieky na výnimky napriek pôvodnému zámeru reformy nepoklesli. Nie je zrejmé, z akých dôvodov by mala úspora vzniknúť. Novým opatrením ÚHP – aktívne vynucovať vyrovnávací rozdiel, je navrhnutá úspora 7 mil. eur. Riziko spočíva v dlhodobej nečinnosti MZ SR vo veci vyhodnotenia a určenia výšky vyrovnávacieho rozdielu, čo má negatívny dopad na finančné prostriedky VZP. MZ SR aktívne nevynucovalo vyrovnávací rozdiel ani v roku 2020.

Alokovať iba necelé 2 % (1 630 tis. eur) kapitálových výdavkov priamo v kapitole MZ SR je podľa NKÚ SR nedostatočné. Aj keď návrh rozpočtu počíta s dodatočnými kapitálovými výdavkami vo výške 96 400 tis. eur, ktoré sú alokované v kapitole VPS, nie je možné v súčasnosti posúdiť, či tieto prostriedky budú aj reálne poskytnuté na daný účel. Dôvodom je, že každý projekt nad 1 mil. eur by mal byť posúdený ÚHP, a až následne by mali byť výdavky uvoľnené na daný projekt z VPS do kapitoly zdravotníctva a zároveň by mal vzniknúť rebríček prioritných investícií. Tento scenár však nie je vhodný z viacerých dôvodov. Prvým je, že v kapitole VPS by mali byť alokované iba tie výdavky, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol. Druhým dôvodom je, že kapitálové výdavky MZ SR tvoria z veľkej časti kapitálové transfery univerzitným a fakultným nemocniciam, ktoré patria do pôsobnosti rezortu a tie následne modernizujú svoj majetok a rôzne zariadenia. V priemere až 97 % týchto investičných projektov v období rokov 2016 – 2019 bolo realizovaných do sumy 1 mil. eur⁹, teda bez potreby posúdenia ÚHP (Graf 12). V peňažnom vyjadrení tvorili tieto projekty v priemere až 60 % zo skutočne vyčerpaných kapitálových výdavkov v danom roku. Navyše, modernizačný dlh prístrojového vybavenia v nemocniciach je veľký a mnohé zariadenia sa používajú po svojej životnosti. Je preto nevyhnutné, aby MZ SR disponovalo dostupnými kapitálovými zdrojmi pre potreby urgentnej výmeny prístrojového vybavenia v nemocniciach, napr. v dôsledku nepredvídanej poruchy. NKÚ SR víta novinku v podobe investovania prostriedkov podľa dôležitosti jednotlivých projektov. Zároveň však nevidí dôvod nepraktizovať túto zmenu priamo v kapitole zdravotníctva (obzvlášť pri projektoch do 1 mil. eur).

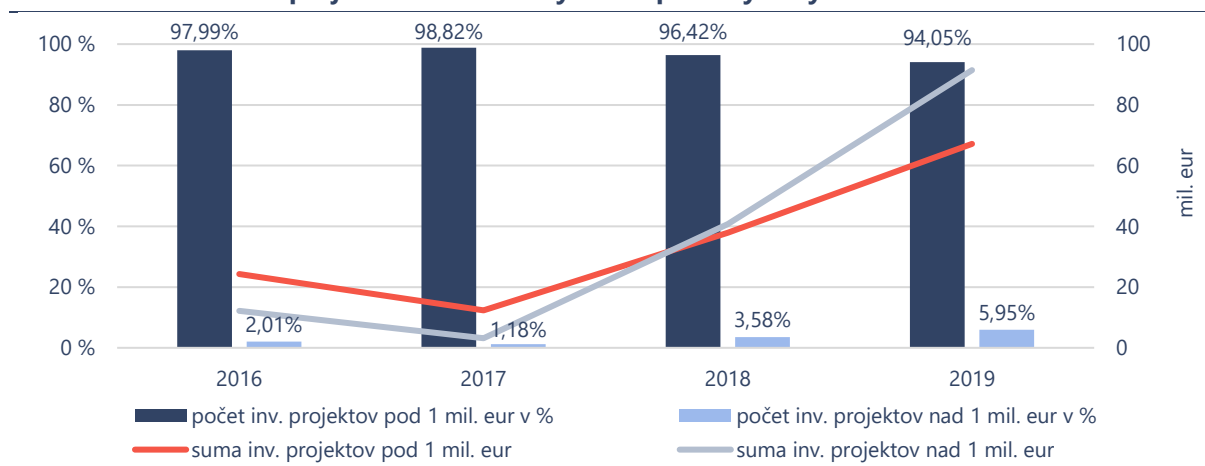
⁸ Lieky na výnimky sú lieky hrađené z VZP podľa § 88 zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín z VZP v znení neskorších predpisov.

⁹ Väčšinou ide o modernizáciu rôzneho prístrojového vybavenia, prípadne menšie rekonštrukčné práce.

Rovnako poukazuje na nevyhnutnosť určitej kapitálovej rezervy priamo v rozpočte MZ SR na nepredvídané okolnosti.

Ďalším dôvodom je, že na projekty, ktoré už prešli v minulosti hodnotením ÚHP a dostali prioritu aj zo strany zainteresovaných inštitúcií, chýba v návrhu rozpočtu na rok 2021 výdavkové krytie. Ide o výstavbu novej nemocnice Rázsochy v Bratislave (vrátane rekonštrukcie nemocnice v Ružinove) a rekonštrukciu FN BB¹⁰. Oba projekty prešli hodnotením ÚHP, pričom v oboch prípadoch bol zvolený najlepší variant z pohľadu hodnoty za peniaze.

Graf 12: Počet a suma projektov financovaných z kapitálových výdavkov MZ SR

Zdroj: RIS

Pri posudzovaní výstavby novej nemocnice Rázsochy ÚHP konštatovalo, že po jej dokončení nastane výrazné zlepšenie hospodárenia, zníženie odvrátiteľnej úmrtnosti v bratislavskom regióne o 5 % do roku 2030 alebo vyrovnaný rozpočet nemocnice do roku 2025. Aj samotné uznesenie vlády si kladie za prioritu vybudovanie modernej koncovej nemocnice v hlavnom meste Slovenska. V prípade druhého projektu, týkajúceho sa FN BB, bola táto alternatíva rekonštrukcie nemocnice zvolená ako najlepšia z pohľadu hodnoty za peniaze. Je finančne návratná a mala by prispieť k zlepšeniu úrovne poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Projekt je v pokročilej fáze, keď nemocnica čaká na podpis zmluvy s víťazom verejného obstarávania.

Podľa NKÚ SR ide o kľúčové projekty, ktoré výrazným spôsobom prispievajú ku skvalitneniu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v týchto krajoch. Odkladaním potrebných investícií dochádza k ďalšiemu oddiaľovaniu pozitívnych hospodárskych výsledkov nemocníc a zlepšeniu kľúčových ukazovateľov v oblasti zdravotníctva, kde SR dlhodobo obsadzuje posledné priečky v rámci krajín EÚ.

Pretrvávanie negatívnych hospodárskych výsledkov nemocníc sa premieta do ich zadlženosti. **K 31. 8. 2020 celkový stav záväzkov univerzitných a fakultných nemocníc dosiahol výšku 736 mil. eur a od začiatku roka 2020 sa ich stav nezmenil** (Graf 13). Predovšetkým záväzky po lehote splatnosti sa zvýšili od začiatku roka 2020 o 10,7 mil. eur. Tento opätovný nárast v porovnaní so začiatkom roka bol dosiahnutý napriek pokračovaniu realizácie procesov oddlžovania na základe koncepcie oddlženia zdravotníckych zariadení.

¹⁰ ÚHP: Nová univerzitná nemocnica v Bratislave, apríl 2017, dostupné na:

https://www.mfsr.sk/files/archiv/uhp/3370/76/stanovisko_UNB_170403_2.pdf

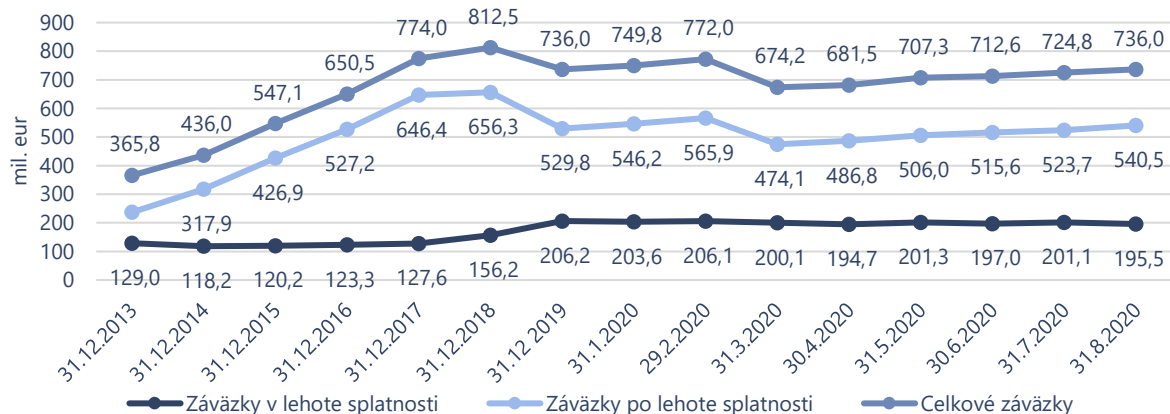
ÚHP: Rekonštrukcia Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici, január 2019, dostupné na:

https://www.mfsr.sk/files/archiv/13/stanovisko_fnsbb_20190128_publish.pdf

NKÚ SR poukazuje na krátkodobý efekt vplyvu oddĺženia nemocníc. V nemocniciach pretrváva vnútorná neefektivita a nedostatočné financovanie. Podľa priebežnej implementačnej správy za rok 2020 – rast výnosov zo zdravotných poisťovní v 1. polroku 2020 nepokryl ani rast osobných nákladov. Bez zásadných zmien, akými sú predovšetkým dokončenie zavedenia systému DRG, plná funkcionálna systémová eZdravie a stratifikácia nemocníc, nie je možné vysporiadať sa s problematikou zadĺženosti.

Graf 13: Stav záväzkov univerzitných a fakultných nemocníc od roku 2013

Zdroj: MZ SR

4.3 Sociálne politiky

Najväčšia časť návrhu RVS vo výške 12 912 878 tis. eur (27,7 %) je na rok 2021 plánovaná na sociálne zabezpečenie a podporu zamestnanosti. Tieto výdavky sú oproti rozpočtu na rok 2020 vyššie o 10,9 %, avšak oproti očakávanej skutočnosti za rovnaký rok nižšie o 10 %. V porovnaní s ostatnými európskymi krajinami Slovensko vynakladá na túto oblasť menej ako je priemer EÚ28 a EÚ15. Štruktúra výdavkov podľa COFOG hovorí o nižšom podiele výdavkov SR na nezamestnanosť, podporu rodín s deťmi a sociálnu pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi a o vyššom podiele výdavkov na chorobu, invaliditu a ťažké zdravotné postihnutie.

Najvýznamnejšiu položku predstavujú výdavky Sociálnej poisťovne (74,6 %) v sume 8 137 796 tis. eur, určené predovšetkým na dôchodky. Výdavky kapitoly MPSVR SR na rok 2021 sú plánované vo výške 3 282 220 tis. eur, čo je o 12,1 % viac ako v schválenom rozpočte na rok 2020. Sú určené na tri najdôležitejšie programy – Sociálna inklúzia (85 %), Ľudské zdroje (8,8 %) a Tvorba a implementácia politik (5,5 %).

NKÚ SR pozitívne hodnotí, že v rámci sociálnej inklúzie najväčší balík ide na podporu rodiny (990 332 tis. eur), v porovnaní s rokom 2020 je vyšší o 5,4 %. Zahŕňa valorizáciu prídavku na dieťa a rodičovského príspevku, ktorá platí od januára 2020. Oproti rozpočtu 2020 najviac vzrastú výdavky na štátom platené poisťné (o 17 %), ďalej výdavky na pomoc v hmotnej núdzi o takmer 17 % a na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného poistenia o 13,9 %. V prípade výdavkov na kompenzácie sú zahrnuté v rozpočte upravené výšky súm peňažného príspevku na opatrovanie a tiež predpokladaný nárast počtu poberateľov príspevku na opatrovanie a osobnú asistenciu. Nezanedbateľný je tiež nárast výdavkov na podporu sociálnych služieb o 13,2 %.

Rozpočet rezortu práce na rok 2021 zohľadňuje aj legislatívne zmeny v dôchodkoch, schválené v roku 2020. NKÚ SR oceňuje preto snahu o zabezpečenie spravodlivosti a udržateľnosti dôchodkového systému. **Vianočný príspevok dôchodcom sa pretransformoval na 13. dôchodok. Je rozpočtovaný**

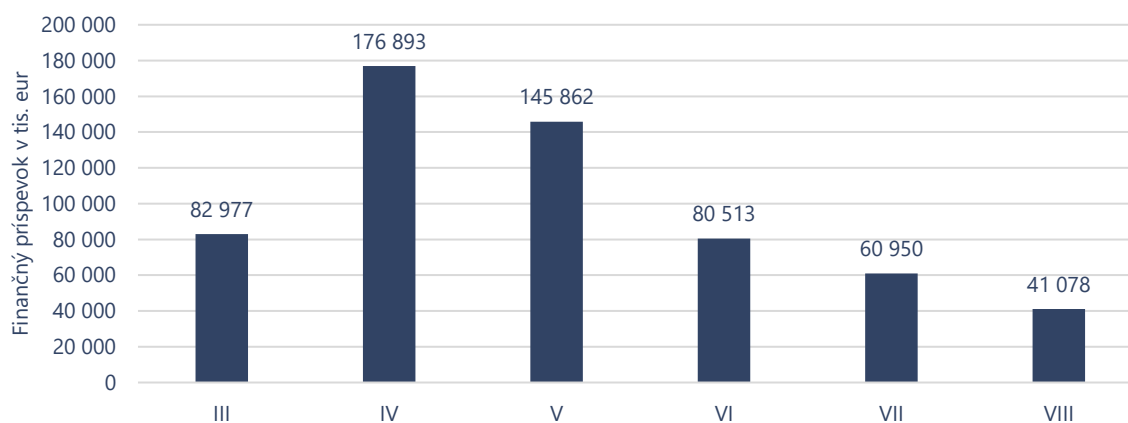
vo výške 310 mil. eur, čo je síce o 157,3 mil. eur viac ako bolo plánované v roku 2020, ale v rovnakej sume ako sa reálne očakáva na konci roka 2020.

V programe Ľudské zdroje sú rozpočtované výdavky na aktívnu politiku trhu práce a zvýšenie zamestnateľnosti/zamestnanosti v sume 40 422 tis. eur a na OP Ľudské zdroje 2014 – 2020 v čiastke 247 305 tis. eur. Súčasťou rozpočtu sú aj investičné stimuly, vo forme príspevkov na novovytvorené pracovné miesta v sume 3 949 tis. eur, avšak nižšie o 23,8 % v porovnaní s rokom 2020. Ako ukazuje vývoj nezamestnanosti v posledných mesiacoch, jednou z výziev roku 2021 bude udržanie pracovných miest. Miera evidovanej nezamestnanosti začala v marci 2020 opäť stúpať, pokles bol zaznamenaný až od augusta 2020. Vývoj nezamestnanosti v krajoch kopíruje vývoj v SR. Súčasná druhá vlna COVID-19 môže preto značne skomplikovať situáciu na trhu práce.

NKÚ SR upozorňuje na riziká rozpočtu súvisiace s výdavkami na mzdy zamestnancov ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré by mali klesnúť o 9,5 mil. eur z dôvodu 10-percentného zníženia počtu zamestnancov a o 2,9 mil. eur kvôli projektu Centrálnemu úradnému doručovaniu. **Počet zamestnancov úradov práce je už v súčasnosti hraničný.** Ide o opatrenie revízie výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky s cieľom zvýšiť efektívnosť pobočiek ÚPSVR, ktorým je viazané MPSVR SR, ale ktoré sa dá vzhľadom na súčasné vonkajšie okolnosti veľmi ťažko realizovať (očakávaný nárast nezamestnaných, individuálny prístup predovšetkým k znevýhodneným skupinám na trhu práce a pod.).

S cieľom udržať zamestnanosť v čase koronakrízy MPSVR SR zaviedlo tzv. Prvú pomoc¹¹. V rámci nej v období marec až august 2020 poskytlo ministerstvo finančný príspevok 376 920 subjektom v celkovej sume 588 273 tis. eur¹² (Graf 14). Z hľadiska odvetví dominovala priemyselná výroba (48 %), nasledoval veľkoobchod a maloobchod (cca 11 %), stavebníctvo (cca 5 %), doprava a skladovanie (5 %). Prvá pomoc bude pokračovať aj v roku 2021.

Graf 14: Prvá pomoc (tis. eur)

Zdroj: Inštitút sociálnej politiky: Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám, (Aktualizácia 5), október 2020

Z priebežnej implementačnej správy za rok 2020 pre oblasť Trh práce a sociálne politiky vyplýva, že z 28 opatrení Revízie výdavkov na politiky trhu práce a sociálne politiky sa splnili 4 opatrenia, priebežne sa plní 6 z nich a ostatné sú nesplnené.

¹¹ <https://www.pomahameludom.sk/>

¹² Inštitút sociálnej politiky: Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám, (Aktualizácia 5), október 2020, [online]

BOX 4: Kontrolná akcia – Komunitné centrá

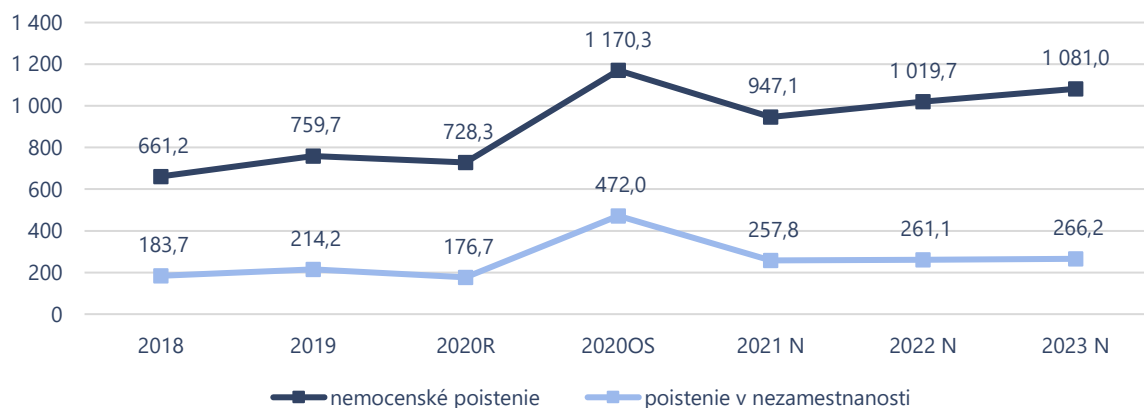
Jednou z výziev trhu práce je zamestnávanie znevýhodnených skupín obyvateľstva ako sú marginalizované rómske komuniky, sociálne slabší, nízko kvalifikovaní a pod. V prostrední marginalizovaných rómskych komunit plnia dôležitú úlohu tzv. komunitné centrá. Kontrola NKÚ SR, poukázala na viaceré systémové nedostatky v ich fungovaní. Model financovania komunitných centier výlučne z prostriedkov EÚ prostredníctvom národných projektov je dlhodobu neudržateľný. Chýba jednoznačné definovanie zamerania a úloh komunitných centier. Merateľné ukazovatele, na základe ktorých by bolo možné vyhodnocovať ich prínos, neexistujú. Mnohé komunitné centrá majú problémy s dodržiavaním štandardov kvality poskytovaných služieb. Napriek tomu nie je nikto, kto by význam komunitných centier spochybňoval.

Pre efektívnejšie a účinnejšie riadenie komunitných centier NKÚ SR odporúča hľadať systémový a udržateľný model ich financovania bez závislosti od zdrojov EÚ. Štát by mal jednoznačne zadefinovať, čo od komunitných centier očakáva a metodicky ich činnosť usmerňovať. Nevyhnutnou podmienkou zlepšovania kvality služieb v komunitných centrách je ich pravidelná kontrola a hodnotenie štandardov MPSVR SR. Na druhej strane, aj samotné komunitné centrá si musia plánovať strategické ciele a pravidelne hodnotiť úspešnosť ich plnenia.

Príjmy **Sociálnej poisťovne** sú plánované vyššie o 6,7 % a výdavky o 10,6 % v porovnaní s rozpočtom na rok 2020. Podstatnú časť príjmov tvoria príjmy z poistného, predovšetkým od EAO, ktoré sú o 0,2 % nižšie ako v predchádzajúcom roku. NKÚ SR upozorňuje, že ani táto výška príjmov z poistného nemusí byť reálna vzhľadom na očakávaný rast nezamestnanosti a s tým súvisiaci pokles odvodov z miezd zamestnancov. Na druhej strane, výdavky na poistenie sú o 9,5 % vyššie. Najviac sa na tom podieľa rast výdavkov na nemocenské poistenie (o 30 %), poistenie v nezamestnanosti (o 45,9 %) a dôchodkové poistenie (o 6,7 %).

Zvýšenie výdavkov na dôchodkové poistenie súvisí s valorizáciou dôchodkov a s novelou zákona o sociálnom poistení¹³. Na podporu materstva a rodičovstva sa zavádza nová dávka tzv. tehotenské, určená pre budúce mamičky. Okrem tzv. tehotenského sú vo výdavkoch na nemocenské poistenie premietnuté zvýšené výdavky na pandemické ošetrovné a pandemické nemocenské, ktoré sa predpokladajú s ďalšou vlnou COVID-19 (Graf 15).

Graf 15: Výdavky na nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti (mil. eur)

Zdroj: Sociálna poisťovňa

¹³ Zníženie dôchodkového veku osôb narodených v rokoch 1957 - 1965 o pol roka za každé vychované dieťa, najviac o 18 mesiacov.

V rozpočte Sociálnej poisťovne je na krytie deficitu účtu dôchodkového poistenia určená čiastka 839 198 tis. eur (8,2 % celkových príjmov) vo forme transferu zo ŠR, ktorá je v porovnaní s rokom 2020 vyššia. Deficit základného fondu starobného poistenia sa dlhodobo rieši z prebytkov ostatných poistných fondov (fond nemocenského, úrazového, garančného poistenia a poistenia v nezamestnanosti) a transferom zo ŠR, aby sa zabezpečila platobná schopnosť Sociálnej poisťovne ako celku.

BOX 5: Kontrolná akcia – Systém výberu a správy odvodov sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia

NKÚ SR počas kontroly zameranej na systém výberu a správy odvodov sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne za obdobie rokov 2015 až 2018 zistil, že početné legislatívne zmeny zákona o sociálnom poistení robia systém sociálneho poistenia neprehľadným a zvyšujú náklady.

Výber sociálnych odvodov vo výške cca 8 miliárd eur ročne prevyšuje daňové príjmy z pridanej hodnoty, či dane z príjmu, ale aj zdravotné poistenie. Prebytkové hospodárenie fondov nemocenského, úrazového, garančného poistenia a poistenia v nezamestnanosti prispieva k priaznivému vývoju príjmov verejných financií. Jediným dlhodobo problematickým fondom je základný fond starobného poistenia, ktorého deficity sú vyrovnávané z prebytkov ostatných poistných fondov a transferu zo ŠR.

Skutočné prepočítané náklady Sociálnej poisťovne, spojené s výberom a zasielaním príspevkov na starobné dôchodkové sporenie jednotlivým dôchodkovým správcovským spoločnostiam, sú približne dvojnásobné v porovnaní s odplatou za túto službu. NKÚ SR navrhuje zvážiť zrealizáciu zákonom stanovenej odplaty pre Sociálnu poisťovňu za výber príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Ročne pribúdajú Sociálnej poisťovni pohľadávky priemerne vo výške cca 200 miliónov eur. Najväčšími dlžníkmi Sociálnej poisťovne sú zdravotnícke zariadenia. Štát ich doteraz riešil plošným oddlžovaním, čo však neprináša finančnú stabilitu. NKÚ SR preto odporúča zmeniť podmienky financovania a hospodárenia zdravotníckych zariadení, aby boli schopné hospodáriť bez straty a bez dlžôb.

4.4 Doprava – cesty I. triedy

NKÚ SR dlhodobo kritizuje zanedbaný stav ciest I. triedy, ako aj s tým súvisiace nedostatočné financovanie. Návrh rozpočtu na rok 2021 však prináša zmeny vo financovaní tejto strategickej oblasti. Výdavky v kapitole MDV SR do ciest I. triedy medziročne **rastú oproti návrhu rozpočtu na rok 2020 takmer štvornásobne zo 60,48 mil. eur v roku 2020 na 236,2 mil. eur na rok 2021.**

Pri bližšom pohľade do programovej štruktúry (Tabuľka 13) je vidieť, že najväčší **medziročný nárast zaznamenal prvok zameraný na údržbu a opravy ciest I. triedy, financovaný zo ŠR (nárast zo 40,5 mil. eur v 2020 na 100,5 mil. eur v roku 2021).** Tento nárast súvisí predovšetkým s plánom po dobu štyroch rokov zabezpečiť dodatočných 50 mil. eur do modernizácie ciest I. triedy. Aj keď veľké množstvo km ciest je vo veľmi zlom stave¹⁴ a potrebovali by oveľa väčšiu a predovšetkým systémovú injekciu, v kontexte súčasnej krízy ide o pozitívny nárast. Do modernizácie ciest ešte nikdy predtým nebolo alokovaných toľko prostriedkov zo ŠR.

Druhý medziročný nárast predstavujú prostriedky EÚ z OPII, kde na rok 2020 neboli rozpočtované žiadne prostriedky (z dôvodu, že bolo nevyhnutné minúť nevyčerpané prostriedky z minulých rokov) a na rok

¹⁴ K júnu 2020 bolo z 3 243 km ciest I. triedy až 39 % v nevyhovujúcom a havarijnom stave.

2021 sa rozpočtuje 127 mil. eur (vrátane spolufinancovania). **Tento prvok je určený na modernizáciu a výstavbu ciest I. triedy.** NKÚ SR poukazuje na doterajšie slabé čerpanie v rámci tejto prioritnej osi (Cestná infraštruktúra mimo TEN-T). **K 30. 9. 2020 dosiahol podiel čerpania na celkovej alokácii iba 16,19 %.** Do konca roku 2023 tak ešte ostáva vyčerpať 793,6 mil. eur (vrátane spolufinancovania).

Podobný prvok zameraný na výstavbu ciest I. triedy, ale financovaný zo ŠR s názvom **Výstavba cestnej siete na rok 2021**, nedostal rozpočtové krytie. Pritom v návrhu na rok 2020 na ňom boli alokované výdavky vo výške 2,969 mil. eur. NKÚ SR dlhodobo kritizuje nedostatočné financovanie na tomto prvku ako aj nastavené neambiciózne plány – **odovzdať iba jeden kilometer nových, resp. zrekonštruovaných ciest I. triedy v roku 2021.**

Rovnako je na tom aj prvok ŠR mimo spolufinancovania NN OPII (cestná sieť – výstavba a obnova), kde je oproti roku 2020 rozpočtovaná nula. Tento prvok je však volatilný, keďže ide o neoprávnené náklady, ktoré vznikajú pri financovaní projektov OPII.

V oboch prípadoch sa tieto výdavky rozpočtujú v kapitole VPS a počas roka by mali byť podľa potreby uvoľnené do rezortu dopravy. Spolu je v kapitole VPS na cesty I. triedy alokovaných 21,6 mil. eur. Je však otázne, či na tento účel budú aj skutočne použité. Diskutabilný je samotný krok rozpočtovať výdavky, ktoré majú presné určenie, do kapitoly VPS. Samotný návrh rozpočtu konštatuje, že „v kapitole VPS sú obsiahnuté výdavky ŠR, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol, vrátane výdavkov spojených so správou štátneho dlhu“. Tieto výdavky by preto mali byť alokované priamo v kapitole dopravy a programoch na to určených. Ide však o nový prístup zo strany MF SR, kde každý projekt nad 1 mil. eur by mal byť posúdený ÚHP, a až následne budú výdavky uvoľnené na daný projekt z VPS do kapitoly dopravy.

Ďalšie výdavky (26 mil. eur) určené na cesty I. triedy sú rozpočtované v kapitole VPS. Je však otázne, či na tento účel budú aj skutočne použité. Diskutabilný je samotný krok rozpočtovať výdavky, ktoré majú presné určenie, do kapitoly VPS. Do nej by mali spadať iba výdavky, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol. Ide však o nový prístup zo strany MF SR, kde každý projekt nad 1 mil. eur by mal byť posúdený ÚHP a až následne budú výdavky uvoľnené na daný projekt z VPS do kapitoly dopravy.

Tabuľka 13: Porovnanie návrhov rozpočtu výdavkov určených na cesty I. triedy (v eurách)

Prvok	RVS 2020	RVS 2021	%
0530101 - Správa a prevádzka SSC	9 560 079	8 622 594	90,2
0530104 - Údržba a opravy ciest I. triedy	40 529 233	100 529 233	248,0
Cestná sieť - výstavba a obnova	10 395 308	0	0,0
0530201 - Výstavba cestnej siete	2 969 632	0	0,0
053020A - ŠR mimo spolufinancovania NN OPII	7 425 676	0	0,0
0EB0102 - Prioritná os č. 6 (OPII)	0	127 051 011	
Spolu	60 484 620	236 202 838*	390,5

Zdroj: RIS

*suma nezahŕňa 21,6 mil. eur v kapitole VPS

5 Rozpočtové vzťahy SR a EÚ v roku 2021

SR je dlhodobý čistým prijímateľom financií z EÚ. To znamená, že z rozpočtu EÚ viac financií dostáva než do neho dáva. Od roku 2006 SR prijala z EÚ v priemere o miliardu eur ročne viac. Čistá finančná pozícia SR vo vzťahu k EÚ je na rok 2021 rozpočtovaná vo výške 1 442 821 tis. eur, čo je oproti rozpočtu z predošlého roka navýšenie o 90,8 % (Tabuľka 14).

Tabuľka 14: Odvody a príspevky do rozpočtu EÚ a čistá finančná pozícia

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel	Podiel (%)
Príjmy za prostriedky EÚ – zahraničné transfery	2 126 921	1 667 689	2 452 531	784 842	147,0
Zahraničné granty z rozpočtu EÚ (odhad)	22	117 671	121 643	3 972	103,4
Spolu príjmy z rozpočtu EÚ	2 126 943	1 795 360	2 574 174	778 814	143,4
Odvody SR spolu bez tradičných vlastných zdrojov	750 226	913 641	1 038 917	125 276	113,7
Tradičné vlastné zdroje	84 326	107 700	77 506	-30 194	72,0
Odvody do rozpočtu EÚ spolu	834 552	1 021 341	1 116 423	95 082	109,3
Príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	17 181	17 933	14 930	-3 003	83,3
Spolu odvody a príspevky SR do všeobecného rozpočtu EÚ	851 733	1 039 274	1 131 353	92 079	108,9
Čistá finančná pozícia	1 275 210	756 086	1 442 821	686 735	190,8

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

V **2. PO 2007 – 2013** vyčerpala SR k 31. 12. 2019 finančné prostriedky vo výške 11,236 mld. eur, čo predstavuje čerpanie na úrovni 96,72 % v rámci všetkých 14 OP. Doposiaľ boli zo strany EK uzatvorené dva programy – OP INTERACT II a OP Rybné hospodárstvo. Pri OP Bratislavský kraj a OP Doprava boli prijaté záverečné platby zo strany EK, avšak ešte neboli doručené oznámenia o ukončení programu. V tomto PO boli pri všetkých OP vykázané aj finančné nezrovnalosti podľa stavu k 30. 6. 2020 (Tabuľka 15).

Tabuľka 15: Nezrovnalosti a vratky v rámci PO 2007 – 2013

Operačný program	Nezrovnalosti a vratky (v eurách)	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj
OP Informatizácia spoločnosti	96 188 058,85	28 975 322,87
OP Bratislavský kraj	5 927 721,46	893 592,07
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	47 102 596,60	8 214 604,34
Regionálny OP	66 661 856,63	10 842 917,97
OP Cezhraničnej spolupráce SR-ČR	2 998 305,30	522 898,81
OP Rybné hospodárstvo	895 184,95	134 947,33
OP Zdravotníctvo	38 948 553,21	6 873 274,10
OP Výskum a vývoj	114 955 694,92	16 934 730,64
OP Technická pomoc	9 752 991,23	1 700 903,34
OP Vzdelávanie	34 357 031,68	5 616 245,43
OP Životné prostredie	61 861 665,44	10 112 349,03
OP Doprava	318 019 341,51	55 461 975,59
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	43 116 910,22	7 519 508,12
OP INTERACT II	71 762,67	12 664,00
SPOLU	840 857 674,67	153 815 933,65

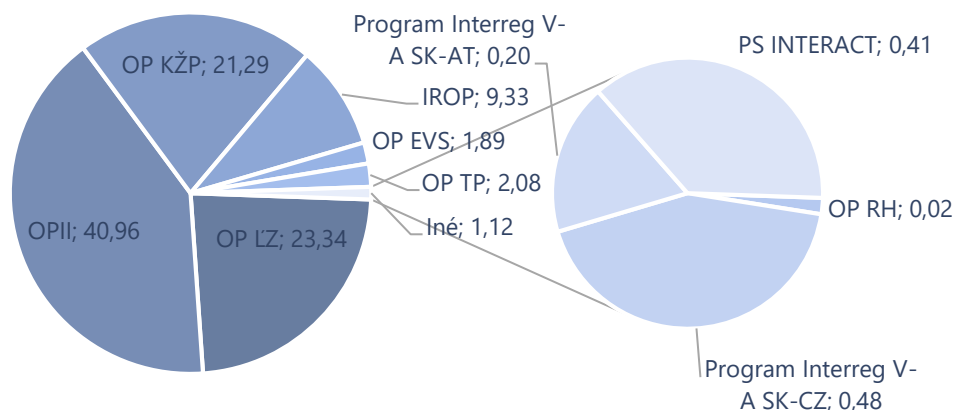
Zdroj: MF SR

V **3. PO 2014 – 2020** čerpanie EŠIF (bez PRV) predstavovalo k 30. 9. 2020 objem 4 829 050 tis. eur (EÚ zdroj), čo je 35,04% z celkovej alokácie v rámci viacročného finančného rámca 2014 – 2020, v ktorom

pre SR schválila EK 11 OP (bez PRV, v tom čase ešte vrátane Val)). SR zaznamenala medziročný nárast čerpania o 9,88 %. Kontrahovanie ku koncu septembra (bez PRV) bolo na úrovni 78,38 %.

Najvyššiu vyčerpanú sumu dosahuje OP Integrovaná infraštruktúra vo výške 1 978 104 tis. eur (EÚ zdroj), resp. 32,80 % z jeho celkovej alokácie (v celkovom objeme sa nachádzajú už aj presunuté zdroje z OP Val, po dohode s EK zlúčený s OPII). Opačná situácia je pri OP Rybné hospodárstvo, z ktorého sa čerpá už dlhodobo podpriemerným tempom a momentálne je na úrovni 8,85 %, resp. 1 045 tis. eur.

Graf 16: Podiel čerpania OP EŠIF (bez PRV) na celkovom čerpaní k 30. 9. 2020 (v %)

Zdroj: MF SR

Tabuľka 16 zobrazuje výšku finančných opráv z titulu nezrovnalostí zohľadnených voči čerpaniu OP PO 2014 – 2020 k 30. 9. 2020.

Tabuľka 16: Nezrovnalosti a vratky v rámci PO 2014 – 2020

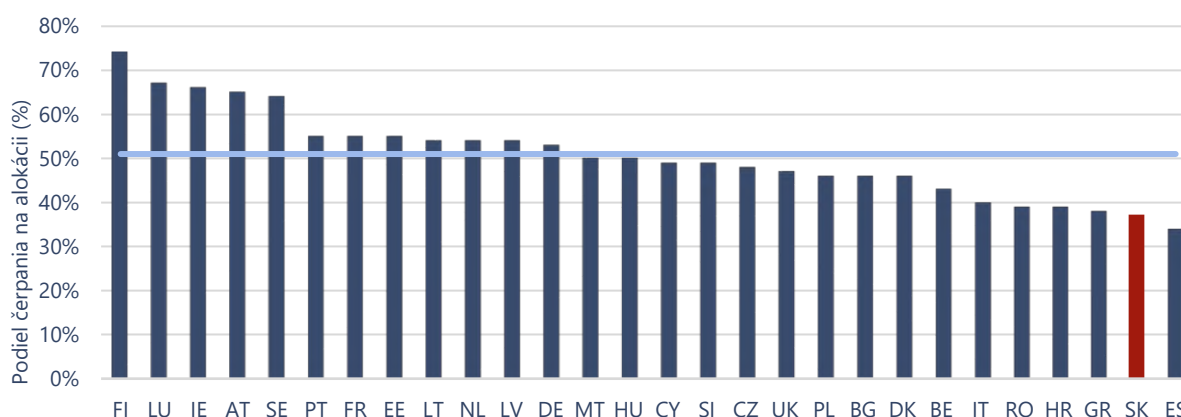
Operačný program	Nezrovnalosti a vratky (v eurách)	
	EÚ zdroj	ŠR zdroj*
OP Integrovaná infraštruktúra - pôvodné	141 735 069,24	24 834 658,25
OP Výskum a inovácie - pôvodné	3 079 702,60	233 268,40
OP Integrovaná infraštruktúra (OP II + OP Val)	144 814 771,84	25 067 926,65
OP Kvalita životného prostredia	13 972 210,35	1 215 635,00
OP Ľudské zdroje	20 165 813,03	3 500 309,22
Integrovaný regionálny OP	1 648 355,11	567 608,42
OP Efektívna verejná správa	325 577,76	88 611,35
OP Technická pomoc	2 412 053,77	425 379,96
Program Interreg V-A SK-CZ	96 558,88	11 154,64
Program Interreg V-A SK-AT	7 471,42	1 045,49
PS INTERACT III*	35 205,57	6 212,76
OP Rybné hospodárstvo	177 926,02	33 885,37
SPOLU	183 655 943,75	30 917 768,86

Zdroj: MF SR

*v prípade PS INTERACT III ide o národný príspevok členského štátu, nie ŠR zdroj

SR má dlhodobé problémy s efektívnym čerpaním EŠIF. Dôkazom je aj medzinárodné porovnanie s ostatými členmi EÚ, v ktorom sa v rámci VFR 2014 – 2020 pravidelne nachádza na posledných miestach. Dôvody pomalého čerpania konštatuje aj NKÚ SR vo svojich správach. Hlavnými príčinami je prílišná byrokracia či viacstupňové kontroly zo strán riadiacich orgánov, samospráv či ÚVO, ktoré celý proces neprimerane spomaľujú. Pri úrovni čerpania 37 % sa SR nachádza na predposlednom mieste spomedzi EÚ27 + VB, pričom priemer za celé európske zoskupenie je na úrovni 51 % (Graf 17).

Graf 17: Medzinárodné porovnanie čerpania EŠIF v rámci EÚ27 +VB (v %)

Zdroj: Európska komisia

Lídri EÚ sa na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady v dňoch 17. – 21. júla 2020 dohodli na vytvorení finančného nástroja Next Generation EU (NGEU), ktorého cieľom je odstraňovanie sociálno-ekonomických dôsledkov pandémie COVID-19 a ktorý bude súčasťou nového VFR 2021 – 2027. Schválená suma je vo výške 750 mld. eur pre celú EÚ a tvoria ju dve hlavné finančné kategórie – granty a pôžičky, pričom k dispozícii je 405 mld. eur grantov a 250 mld. eur pôžičiek. Sumy dostupné v rámci NGEU sa pridelia na sedem programov v rámci troch pilierov (Tabuľka 17).

Tabuľka 17: Piliere nástroja Plánu obnovy EÚ a objem financií v nich

Pilier	Objem financií
1. Podpora členských štátov pri obnove	405 mld. granty, 250 mld. eur úvery
2. Naštartovanie hospodárstva a pomoc v oblasti súkromných investícií	56,3 mld. eur (tvorba rezerv pre záruky)
3. Poučenia z krízy	38,7 mld. eur granty, z toho 10,5 mld. eur tvorba rezerv pre záruky

Zdroj: Európska komisia

SR má možnosť čerpať približne 7,5 mld. eur vo forme grantov, 6,8 mld. eur vo forme pôžičiek. Ďalšie peniaze, ktoré môže krajina použiť, pochádzajú z PO 2014 – 2020, z ktorých ešte nedokázala vyčerpať ani 50 % a rovnako tak aj z nového PO 2021 – 2027, na ktorom v európskych štruktúrach ešte nedokázala vzniknúť politická zhoda.

Práve dlhodobá a nedostatočná schopnosť čerpať peniaze z európskych fondov môže byť pre Slovensko problematická aj v kontexte využívania fondu Plánu obnovy EÚ. Rizikom teda nemusí byť vytvorenie plánu reforiem a projektov, podľa ktorého bude môcť Slovensko postupovať, ale samotná implementácia týchto plánov, ktorá bude vyžadovať vysoko kvalitnú koordináciu zainteresovaných štruktúr štátu.

Otáznym je pre Slovensko v kontexte Fondu obnovy aj využitie pôžičiek. Tie sú návratným finančným mechanizmom, ktorý by štát mohol splácať teoreticky až do roku 2058. Slovensko si na finančných trhoch už teraz požičiava za veľmi priaznivých podmienok a za týchto okolností nie je jasné, či by bola potenciálna pôžička prostredníctvom EÚ svojimi podmienkami, najmä v kontexte využitia peňazí na konkrétne projekty, výhodnejšia v porovnaní s predajom štátnych dlhopisov prostredníctvom Agentúry na riadenie dlhu a likvidity SR.

BOX 6: Vybraná kontrolná akcia v oblasti EŠIF v roku 2019

NKÚ SR systematicky kontroluje procesy spojené s čerpaním finančných prostriedkov EÚ. V roku 2019 vykonal kontrolnú akciu s názvom **Overenie procesu monitorovania a kontroly projektov v podmienkach OP EŠIF**.

NKÚ SR vykonal kontrolu v šestnástich subjektoch. Na MPRV SR (riadiaci orgán pre IROP) a MH SR (sprostredkovateľský orgán pre Operačný program Výskum a inovácie), teda na úrovni riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a u 14 prijímateľov nenávratného finančného príspevku.

Kontrolóri preverili proces monitorovania a kontroly projektov financovaných z EŠIF v programovom období 2014 – 2020, pričom zistili nedostatky v účinnosti spomínaného procesu. Celkovo zaznamenali kontrolóri 27 zistení. Kontrolné zistenia, okrem iného, upozorňujú tak na nesprávne stanovenie hodnôt merateľných ukazovateľov, ako aj na zlyhania riadiaceho či sprostredkovateľského orgánu pri odhaľovaní chýb v merateľných ukazovateľoch.

Kontrola poukázala na viaceré nedostatky vo vykonávaní procesov monitoringu a kontroly v rezorte pôdohospodárstva, na druhej strane v rezorte hospodárstva kontrola identifikovala v zavedenom systéme monitorovania a kontroly projektov **dobrú prax**.

ODPORÚČANIE NKÚ SR PRE MH SR

- V nadväznosti na vývoj operačného programu Výskum a inovácie a postupné ukončovanie projektov – zamerať dohľad riadiaceho orgánu nad sprostredkovateľským orgánom, vnútornú kontrolu aj na overovanie plnenia cieľov a merateľných ukazovateľov projektov.

ODPORÚČANIA NKÚ SR PRE MPRV SR

- V rámci zistenej dobrej praxe vypracovať právny dokument, ktorý by jasne definoval spôsob overenia podmienok poskytnutia príspevku vo fáze realizácie a udržateľnosti projektu, aj postup v prípade porušenia či pripustenia možnosti prerušenia plnenia vybraných podmienok.
- Zamerať činnosť Útvaru vnútorného auditu aj na Integrovaný regionálny operačný program.
- Zvýšiť dohľad ministerstva ako riadiaceho orgánu nad sprostredkovateľskými orgánmi a zamerať kontrolu aj na overovanie plnenia cieľov a merateľných ukazovateľov projektov.

6 Rozpočet samosprávy

Na účely zostavenia návrhu RVS na rok 2021 bol MF SR vypracovaný indikatívny súhrnný návrh rozpočtov za obce a VÚC.

6.1 Rozpočet obcí

Rozpočet obcí na rok 2021 v metodike ESA 2010 navrhuje schodok vo výške 439 mil. eur (Tabuľka 18). Výdavky obcí majú vzrásť o 574 mil. eur a príjmy obcí o 403 mil. eur. Nárast príjmov v jednotlivých položkách rozpočtovej klasifikácie obsahuje Tabuľka 19. Väčšinový podiel na raste príjmov budú mať príjmové finančné operácie¹⁵.

Tabuľka 18: Bilančný zostatok obcí

Hospodárenie obcí (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	OS 2020	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (v %) 2021/2020
Príjmy obcí spolu	5 689 740	5 716 362	5 019 550	5 423 041	403 491	108,0
Výdavky obcí spolu	5 278 449	5 461 729	4 807 562	5 381 872	574 310	111,9
Celkový prebytok obcí spolu	411 291	254 633	221 988	41 169	-170 819	19,4
<i>Vylúčenie finančných operácií</i>	-330 058	-340 000	-120 000	-480 000	-360 000	400,0
<i>Zahrnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy</i>	-25 365	0	0	0	0	-
Prebytok (+) / schodok (-) obcí spolu (ESA 2010)	55 868	-85 367	91 988	- 438 831	-530 819	-477,1

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Tabuľka 19: Príjmy obcí podľa rozpočtovej klasifikácie

Príjmy obcí (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	OS 2020	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (v %) 2021/2020
Daňové príjmy	2 791 342	2 839 614	2 840 969	2 861 015	20 046	100,7
Nedaňové príjmy	582 023	550 000	590 000	590 000	0	100,0
Granty a transfery	1 759 670	1 766 748	1 248 581	1 272 026	23 445	101,9
Príjmové finančné operácie	556 704	560 000	340 000	700 000	360 000	205,9
- prostriedky z min. rokov	114 606	100 000	50 000	150 000	100 000	300,0
- prevod z peňažných	197 197	230 000	120 000	290 000	170 000	241,7
- prijaté úvery	218 900	220 000	160 000	250 000	90 000	156,3

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Rozpočet predpokladá nárast daňových príjmov obcí o 0,7 %. O 1,9 % majú medziročne narásť príjmy obcí z grantov a transferov, v prípade nedaňových príjmov sa rozpočtuje stagnácia. **Rozpočet obcí teda očakáva použitie vytvorených rezerv a fondov na pokrytie výdavkov.**

Výdavky v jednotlivých položkách rozpočtovej klasifikácie obsahuje Tabuľka 20. Bežné výdavky obcí narastú oproti rozpočtu na rok 2020 o 13,8 %. Mzdové výdavky o 8,1 %. Návrh RVS očakáva medziročný nárast počtu zamestnancov v územnej samospráve (obce aj VÚC) o 3 078 zamestnancov. Najväčší absolútny nárast je u výdavkov za tovary a služby (o 20,4 %). Výdavky v tejto kategórii sa približujú úrovni očakávanej skutočnosti za rok 2020, možno teda hovoriť o ich zrealizovaní.

¹⁵ Medzi príjmové finančné operácie patria najmä prostriedky z predchádzajúcich rokov, prostriedky z rezervného fondu a iných fondov obce a prostriedky z peňažných fondov iného subjektu.

Tabuľka 20: Výdavky obcí podľa rozpočtovej klasifikácie

Výdavky obcí (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	OS 2020	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (v %) 2021/2020
Bežné výdavky	4 193 939	4 514 040	4 050 935	4 608 888	557 953	113,8
- mzdy a odvody	2 267 838	2 474 109	2 316 106	2 503 922	187 816	108,1
- tovary a služby	1 315 139	1 419 431	1 226 329	1 476 991	250 662	120,4
- bežné transfery	594 238	600 000	488 000	610 975	122 975	125,2
- splácanie úrokov	16 724	20 500	20 500	17 000	-3 500	82,9
Kapitálové výdavky	857 863	727 689	536 627	552 984	16 357	103,0
Výdavkové finančné operácie	226 647	220 000	220 000	220 000	0	100,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Vybrané podpoložky v Tabuľke 21 predstavujú sumárny medziročný nárast rozpočtu obcí na rok 2021 o 220 mil. eur. Vyčíslený je aj percentuálny nárast každej podpoložky, pre porovnanie je uvedený aj medziročný nárast týchto podpoložiek pre ústredné orgány štátnej správy. Nárast výdavkov obcí na energie, vodné, stočné a poštové služby je výrazne vyšší ako u ústredných orgánov štátnej správy. Navyše v roku 2021 sa neočakávajú zásadné zmeny v cenách energií. Podpoložka všeobecný materiál narastá o 51 %. Táto podpoložka sa používa aj v súvislosti s pandemiou COVID-19 pri nákupe ochranných pomôcok pre obyvateľov obce, prípadne pre obyvateľov zariadení sociálnych služieb a pod. Nárast v podpoložke rutinná a štandardná údržba budov je nižší ako vykazujú ústredné orgány štátnej správy. Ak nie je zahrnuté MO SR, zvyšné ústredné orgány v tejto podpoložke by zaznamenali pokles o 0,1 %. Podobne v podpoložke všeobecné služby, odhliadnuc od rozpočtov MPRV SR, zaznamenajú ústredné orgány len nepatrný nárast. **NKÚ SR považuje za potrebné upozorniť na neopodstatnený nárast výdavkov obcí v niektorých podpoložkách kategórie tovary a služby.**

Tabuľka 21: Rast výdavkov obcí na vybrané tovary a služby

Podpoložka (v tis. eur)	Obce				ÚO ŠS*
	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Nárast (v %) 2021/2020	Nárast (v %) 2021/2020
Energie	126 909	163 816	36 907	29,1	1,1
Vodné, stočné	19 405	27 460	8 055	41,5	0,1
Poštové služby	7 483	10 184	2 701	36,1	-0,7
Všeobecný materiál	123 180	186 056	62 876	51,0	0,9
Rutinná a štandardná údržba budov	296 301	343 501	47 201	15,9	27,2
Školenia, kurzy, semináre, porady	8 034	27 134	19 100	237,8	4,3
Všeobecné služby	151 487	194 675	43 187	28,5	48,5

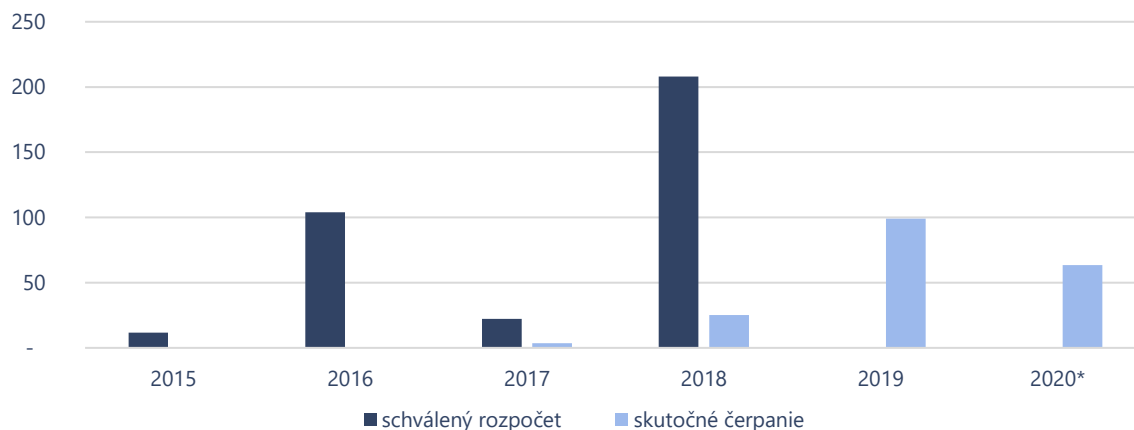
Zdroj: RIS

*Ústredné orgány štátnej správy

Naplánovaná suma **kapitálových výdavkov** na rok 2021 vo výške 553 mil. eur je veľmi orientačná. Návrh rozpočtu totiž abstrahuje od zdrojov EÚ. Ide pritom o veľký balík peňazí určených okrem iného na modernizáciu majetku, cestnej dopravy, kultúrnych pamiatok, skvalitnenie poskytovaných verejných služieb, či zlepšenie životného prostredia v obciach. **NKÚ SR v tomto prípade upozorňuje, že jednotlivé samosprávy majú posledné 3 roky na vyčerpanie prostriedkov z EÚ.** V rámci OP regionálneho rozvoja (IROP a Interreg) je v 3. PO alokovaných celkovo takmer 2,2 mld. eur (vrátane spolufinancovania). K 30. 9. 2020 sa vyčerpalo iba 26,2 % z tejto čiastky. To znamená, **že za 3 roky je nutné dočerpať ešte viac ako 1,6 mld. eur.** Medzi hlavných prijímateľov týchto eurofondov patria najmä obce a VÚC. A práve tie majú dlhodobu najväčšie problémy s ich čerpaním, keď od roku 2015 do

30. 9. 2020 stihli vyčerpať iba 191,2 mil. eur (Graf 18). **To predstavuje podiel na celkovej alokácii necelých 9 %.**

Graf 18: Rozpočet a čerpanie bežných a kapitálových transferov pre obce a VÚC na operačných programoch regionálneho rozvoja – ODV (v mil. eur)

Zdroj: RIS; * skutočné čerpanie k 30. 9. 2020

Tak ako počas 2. PO, existuje predpoklad, že časový faktor spôsobí v posledných rokoch tlak na rýchle dočerpávanie prostriedkov a tým pádom výrazne ovplyvní rozpočty obcí a VÚC.

Kľúčovým prvkom transparentného fungovania samospráv sú hlavní kontrolóri. Analýza NKÚ SR potvrdila významné riziká súvisiace s nastavením vnútornej kontroly až v 67 % samospráv. Práve lepšia funkčnosť hlavných kontrolórov, ich kompetencie, ale aj nezávislosť, by mali významný dopad na správne používanie verejných prostriedkov.

6.2 Rozpočet VÚC

Výdavky VÚC vzrastú oproti roku 2020 o 6,8 %, kým príjmy len o 2,3 % (Tabuľka 22). Rozpočet VÚC predpokladá prebytok vo výške 8 mil. eur, čo predstavuje medziročný pokles o 94 %.

Najväčší transfer zo ŠR do rozpočtov VÚC sa očakáva z kapitoly MŠVVaŠ SR na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC a na financovanie aktivít regionálneho školstva vo výške 594 mil. eur. To predstavuje 96,9 % zo všetkých očakávaných transferov. **NKÚ SR v tejto súvislosti považuje za potrebné pripomenúť závery svojej kontroly vybraných kompetencií VÚC v rezorte školstva a zdravotníctva, v ktorých poukazuje na nedostatočnú vertikálnu koordináciu VÚC zo strany štátu. Vzniká tým riziko, že finančné prostriedky určené na politiky nebudú efektívne a s očakávaným účinkom.**

Tabuľka 22: Bilančný zostatok VÚC

Hospodárenie VÚC (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	OS 2020	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (v %) 2021/2020
Príjmy VÚC spolu	1 822 791	1 796 873	1 809 483	1 850 424	40 941	102,3
Výdavky VÚC spolu	1 593 505	1 596 441	1 579 520	1 688 599	109 079	106,9
Celkový prebytok VÚC spolu	229 286	200 432	229 963	161 825	-68 138	70,4
Vylúčenie finančných operácií	-176 018	-164 000	-99 000	-104 000	-5 000	105,1
Zahrnutie časového rozlíšenia a ostatné úpravy	-7 686	0	0	0	0	-
Prebytok (+) / schodok (-)						
obcí spolu (ESA 2010)	45 582	36 432	130 963	7 825	-123 138	6,0

Zdroj: Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Príloha

Tabuľka 1: Príjmy ŠR z dividend

Dividendy ŠR (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021/2020
Príjmy z podnikania - dividendy	504 451	438 168	423 515	-14 653	96,7
Ministerstvo financií SR	60 982	21 480	30 803	9 323	143,4
Slovenská konsolidačná, a. s.	2 982	2 914	3	-2 911	0,1
Tipos, a. s.	2 000	3 000	3 400	400	113,3
SEPS, a. s.	50 000	14 716	27 000	12 284	183,5
SZRB, a. s.	6 000	850	400	-450	47,1
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	218	218	250	32	114,7
Správa služieb diplomatickému zboru, a. s.	218	218	250	32	114,7
Ministerstvo hospodárstva SR	442 430	415 942	392 402	-23 540	94,3
Jadrová a vyrad'ovacia spol. a. s.	4 959	2 173	3 000	827	138,1
Transpetrol, a. s.	0	7 000	2 000	-5 000	28,6
Slovenský plynárenský priemysel,	370 000	300 000	250 000	-50 000	83,3
Západoslovenská energetika, a. s.	32 553	37 763	45 976	8 213	121,7
Stredoslovenská energetika, a. s.	4 586	36 417	61 846	25 429	169,8
Východoslovenská energetika, a. s.	30 332	32 589	29 580	-3 009	90,8
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	53	33	60	27	181,8
Technická inšpekcia, a. s.	53	33	60	27	181,8
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	768	495	0	-495	-
Letisko Košice Airport Košice, a. s.	757	495	0	-495	-
Letisko Sliač, a. s.	0	0	0	0	-
Poštová banka, a. s.	11	0	0	0	-

Zdroj: MF SR

Tabuľka 2: Príjmy kapitol ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Príjmy kapitol ŠR spolu	15 825 535	15 792 696	15 815 257	22 562	100,1
Kancelária Národnej rady SR	1 787	1 280	1 400	120	109,4
Kancelária prezidenta SR	19	15	15	0	100,0
Úrad vlády SR	24 955	10 141	25 318	15 177	249,7
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	9	0	0	0	-
Kancelária Ústavného súdu SR	11	12	10	-2	82,6
Kancelária Najvyššieho súdu SR	4	10	10	0	100,0
Generálna prokuratúra SR	525	500	500	0	100,0
Najvyšší kontrolný úrad SR	41	20	20	0	100,0
Slovenská informačná služba	225	130	200	70	153,8
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	2 564	1 800	4 300	2 500	238,9
Ministerstvo obrany SR	5 016	9 047	5 047	-4 000	55,8
Ministerstvo vnútra SR	138 639	162 465	193 418	30 953	119,1
Ministerstvo spravodlivosti SR	33 448	23 281	24 248	968	104,2
Ministerstvo financií SR	83 058	135 277	100 503	-34 774	74,3
Ministerstvo životného prostredia SR	364 894	338 807	385 186	46 379	113,7
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	44 985	107 028	107 505	477	100,4
Ministerstvo zdravotníctva SR	37 830	41 453	42 235	782	101,9
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	237 144	210 767	224 268	13 501	106,4
Ministerstvo kultúry SR	1 156	1 500	1 500	0	100,0
Ministerstvo hospodárstva SR	194 860	158 409	353 379	194 970	223,1
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	907 194	713 040	977 853	264 813	137,1
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	415 720	120 997	314 934	193 937	260,3
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	257	200	230	30	115,0
Štatistický úrad SR	93	120	14 196	14 076	11830,0
Úrad pre verejné obstarávanie	4 041	1 000	1 000	0	100,0
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR	166	1 000	200	-800	20,0
Úrad jadrového dozoru SR	9 403	8 869	9 194	325	103,7
Úrad priemyselného vlastníctva SR	3 372	3 460	3 200	-260	92,5
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	2 435	1 000	1 000	0	100,0
Protimonopolný úrad SR	3 708	200	1 000	800	500,0
Národný bezpečnostný úrad	19	22	22	0	100,0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	603	912	922	10	101,1
Všeobecná pokladničná správa	13 306 715	13 739 433	13 021 443	-717 990	94,8
Slovenská akadémia vied	638	500	1 000	500	200,0
Kancelária Súdnej rady SR	1	0	0	0	-

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Tabuľka 3: Výdavky kapitol ŠR

Ukazovateľ (v tis. eur)	Skutočnosť 2019	Rozpočet 2020	Rozpočet 2021	Rozdiel 2021-2020	Podiel (%) 2021-2020
Výdavky kapitol ŠR spolu	18 027 016	18 560 878	23 864 618	5 303 740	128,6
Kancelária Národnej rady SR	48 038	38 122	35 702	-2 420	93,7
Kancelária prezidenta SR	7 638	5 051	4 619	-432	91,4
Úrad vlády SR	46 810	30 030	69 087	39 057	230,1
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	119 303	35 541	78 023	42 482	219,5
Kancelária Ústavného súdu SR	6 048	6 120	7 347	1 228	120,1
Kancelária Najvyššieho súdu SR	17 852	16 002	16 195	193	101,2
Generálna prokuratúra SR	112 713	113 791	115 423	1 632	101,4
Najvyšší kontrolný úrad SR	12 697	12 819	11 533	-1 287	90,0
Slovenská informačná služba	71 340	63 405	59 965	-3 441	94,6
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	197 804	133 419	154 709	21 290	116,0
Ministerstvo obrany SR	1 606 316	1 608 226	1 226 714	-381 512	76,3
Ministerstvo vnútra SR	2 978 726	2 919 063	3 005 531	86 467	103,0
Ministerstvo spravodlivosti SR	484 616	456 863	475 898	19 035	104,2
Ministerstvo financií SR	578 873	591 946	647 839	55 893	109,4
Ministerstvo životného prostredia SR	484 111	455 356	494 086	38 730	108,5
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	1 388 736	1 581 964	1 751 342	169 378	110,7
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 480 069	1 334 570	1 706 863	372 293	127,9
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	2 652 945	2 928 209	3 282 220	354 011	112,1
Ministerstvo kultúry SR	330 774	291 082	292 426	1 345	100,5
Ministerstvo hospodárstva SR	359 227	308 624	493 074	184 451	159,8
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	1 202 506	967 554	1 488 315	520 762	153,8
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 668 077	1 159 324	1 489 617	330 293	128,5
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	19 305	21 612	19 686	-1 926	91,1
Štatistický úrad SR	32 722	51 648	48 478	-3 171	93,9
Úrad pre verejné obstarávanie	10 931	11 416	10 703	-713	93,8
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR	5 025	4 650	4 205	-446	90,4
Úrad jadrového dozoru SR	9 187	9 579	9 327	-252	97,4
Úrad priemyselného vlastníctva SR	5 204	3 957	3 613	-344	91,3
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	6 843	6 511	6 339	-172	97,4
Protimonopolný úrad SR	4 180	3 317	2 944	-373	88,8
Národný bezpečnostný úrad	20 908	11 381	12 731	1 349	111,9
Správa štátnych hmotných rezerv SR	15 135	9 801	8 835	-966	90,1
Všeobecná pokladničná správa	1 959 608	3 283 477	6 746 506	3 463 030	205,5
Slovenská akadémia vied	81 539	85 367	83 600	-1 767	97,9
Kancelária Súdnej rady SR	1 210	1 079	1 121	42	103,9

Zdroj: ŠZÚ za rok 2019, RVS na roky 2020 až 2022, Návrh RVS na roky 2021 až 2023

Tabuľka 4: Počet lekárskeho miest všeobecnej ambulancie starostlivosti pre dospelých na 100 tisíc obyvateľov

Kraj / okres	Verejná minimálna sieť	2018	Počet ambulancií*
Bratislavský kraj	39,55	43,41	10
- okres Pezinok		25,40	1
Trnavský kraj	39,59	38,93	12
- okres Skalica		36,10	1
- okres Galanta		39,47	1
- okres Senica		27,97	2
- okres Dunajská Streda		39,45	1
Trenčiansky kraj	39,88	39,84	3
- Púchov		35,30	2
Nitriansky kraj	40,13	37,74	11
- okres Nitra		35,22	4
- okres Nové Zámky		33,83	1
- okres Komárno		37,84	4
Žilinský kraj	39,78	40,58	15
- okres Námestovo		33,52	1
- okres Liptovský Mikuláš		28,25	1
- Turčianske Teplice		26,83	1
Banskobystrický kraj	40,20	40,27	14
- okres Brezno		38,34	3
- okres Poltár		39,42	1
- okres Rimavská Sobota		39,13	2
Košický kraj	39,89	42,94	32
- okres Gelnica		32,33	1
- Košice - okolie		23,81	4
- okres Rožňava		38,49	1
- okres Spišská Nová Ves		33,12	1
Prešovský kraj	39,52	41,77	27
- okres Bardejov		38,04	4
- okres Sabinov		38,85	1
- okres Vranov nad Topľou		37,67	2
Spolu			124
Počet ambulancií**			40

Zdroj: NCZI

*Počet všeobecných ambulancií pre dospelých obsadených absolventami Rezidentského programu k 4.3.2020.

**Počet všeobecných ambulancií pre dospelých obsadených absolventami Rezidentského programu v okresoch pod úrovňou verejnej minimálnej siete.